Влада - Радам!

Голос України

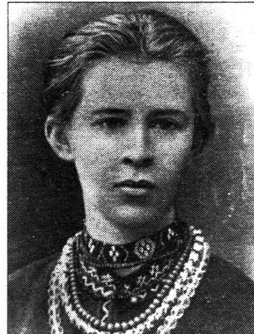
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 37 (1287) ♦ Субота, 24 лютого 1996 року ♦ Ціна договірна

«... Я буду вічно жити! Я в серці маю те, що не вмирає»

Завтра виповнюється 125 років з дня народження Лесі Українки

Сучасники Лесі свідчили: біля неї люди стають кращими. Сама вона про це писала: «... сьому б я хотіла вірити, бо це був би щасливий дар».

Високий дар притаманний не лише їй самій, а й усій творчості поетеси. І сьогодні з нами її дзвінкоблискуча поезія, незламна Кассандра і непохитна у своїй вірності «одержима» Міріам, непідкупний поет з «Давньої казки» і неповторна Мавка з «Лісової пісні». З нами Лесине Слово — іскриста зброя і глибинне джерело.

Леся Українка — яскраве національне явище, її вражаюча особистість і могутній талант усьому світові показали, які чудові перлини виносить на вселюдський берег наше народне море. Взяте у народу ім'я — Українка, Леся пронесла високо і сама стала символом того, що називають національною елітою.

Частіше прилучаймося до її Слова, берімо його до серця. І тоді, як влучно написав з Лесиного рідного міста наш кореспондент, в Україні значно поменшає гірких проблем.

Вона жива. Біля неї стають кращими. Воїстину щасливий дар. Для нас.

(Читайте 6—7 стор.).

НЕ ВЕРТИКАЛЬ ВЛАДИ, А ВЕРТИКАЛЬ ЗАКОНІВ

Відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Олександра Мороза з головами міських Рад, членами Асоціації міст України.

Учасники зустрічі висловили думку про те, що поправки, які вносяться в законодавство про місцеве самоврядування, обов'язково повинні бути враховані в новій Конституції України, аби в майбутньому не виникало розбіжностей і колізій у діяльності органів державного управління різного рівня.

Голови міських Рад підкреслили нагальну необхідність чітко визначити в Основному Законі держави джерела формування місцевих бюджетів і функцій органів місцевого самоврядування. Якщо бюджет буде сформовано за тим принципом, як і в останні роки, то відновити, врятувати соціальну сферу міст України буде просто неможливо.

Голова Верховної Ради зазначив, що відстоює тезу не про вертикаль влади, а про вертикаль законів. Він звернувся до членів асоціації з проханням внести свої пропозиції з таких питань, як удосконалення земельного Кодексу стосовно земель міст, статусу районів у містах, приміських зон і самої асоціації. Все це буде використано в процесі підготовки і прийняття нової Конституції, сказав на завершення розмови Олександр Мороз.

Угорський посол запалив наш факел

Чи впливає природний газ на демографічну ситуацію? Впливає, вважають жителі села Маськівці Баришівського району Київської області. Вони переконані, що як тільки в їхніх домівках спалахнуть голубі вогники, то повернеться в батьківські обійстя молодь, що колись подалася до столиці, а тепер найчастіше залишається без роботи.

Минулої п'ятниці високий факел у Маськівцях запалив... Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Угорщина в Україні пан Лоранд Тот. Випадковість виключається, бо 18 кілометрів газопроводу до села спорудило спільне україно-угорське підприємство «Киміль». Якщо розшифрувати назву, то вийде: Київ—Мішкольц—Львів, що теж зрозуміло, бо його засновники — Укрсільгоспгаз із Києва, фірма «Сигнал» із Мішкольця і облсількомунгосп зі Львова.

(Закінчення на 4-й стор.).

На знімках: під час торжества в Маськівцях.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Самоінвестуємося

Після докорінної реконструкції вчора у відкритому акціонерному товаристві «Запорізький феросплавний завод» було пущено першу чергу цеху № 3 з виробництва металічного марганцю та феромарганцю.

Реконструкція цеху дасть змогу запорізьким феросплавникам зберегти за собою лідерство не лише на просторах СНД, а й у всій Європі: 50 відсотків продукції експортується до Росії, 40 відсотків — до країн далекого зарубіжжя.

Усі кошти на реконструкцію зароблені самими акціонерами заводу, бо інвестували себе за рахунок прибутку: практично без допомоги держави і кредитів.

Не треба істерики, охолоньмо

Актуальним проблемам зовнішніх відносин України була присвячена прес-конференція голови комісії у закордонних справах та зв'язках з СНД Верховної Ради України Бориса Олійника та завідувача відділом міжпарламентських зв'язків ВР Анатолія Шевчука.

Борис Олійник висловив свою думку про суперечки щодо приєднання України до Міжпарламентської Асамблеї СНД. «Не треба істерики, — сказав він. — Треба охолонути і спокійно подивитися на ці речі. Бо ж переважна більшість депутатів, а тим паче населення України не знає, що воно таке — МПА. І домислюють: нас, мовляв, кудись тягнуть. Та нікуди нас не тягнуть! А якщо ми хочемо захищати власні інтереси (а вони в тій площині якраз є), то не повинні вдаватися до емоцій. Наприклад, у нас є багато претензій до Росії з приводу допомоги у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. От і треба в якийсь спосіб до МПА приєднуватися і добиватися там свого».

(Закінчення на 2-й стор.).

Читайте в суботньому випуску:

У номер

Головні парламентарії Європи зустрінуться в Будапешті

Відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Олександра Мороза з Надзвичайним і Повноважним Послом Угорської Республіки в Україні Лорандом Тотом. Посол вручив запрошення на конференцію голів парламентів європейських країн, яка відбудеться 7-8 червня у Будапешті.

А також від імені Голови Державних Зборів Золтана Гала запросив Олександра Мороза відвідати Угорщину з офіційним візитом. Строки буде уточнено по дипломатичних каналах.

У ході зустрічі сторони обговорили перспективи подальшого розвитку україно-угорських відносин у сфері економіки, культури, туризму, торгівлі.

Угорського посла було ознайомлено з ініціативою проведення у Києві міжнародної конференції, яка б могла пройти під егідою ОБСЄ та Ради Європи. Геополітичне положення України — найприйнятніше для проведення такої зустрічі, яку вимагає саме життя з огляду на зміни у Європі за часів розпаду СРСР.

Не треба істерики, охолоньмо

(Початок на 1-й стор.).

Продовжуючи тему відносин України з міжнародними організаціями, Анатолій Шевчук нагадав позицію Голови Верховної Ради України Олександра Мороза щодо стосунків з Європейським Союзом: Україна, враховуючи власні економічні інтереси, зараз не ставить питання про своє членство в ЄС, виступає лише за плідне з ним співробітництво. Саме цю позицію було зафіксовано в Угоді про співпрацю між Україною та ЄС.

Торкаючися наступного візиту до Києва делегації Державної Думи Росії, Анатолій Шевчук повідомив, що підписання жодного документа не планується, буде лише заява Геннадія Селезньова для засобів масової інформації. Відбудуться зустрічі російських парламентаріїв з керівництвом держави, Верховної Ради України, з керівниками парламентських фракцій. Борис Олійник висловився з приводу присутності в складі делегації лідера російських комуністів Геннадія Зюганова, назвавши його «спокійною, конструктивною людиною», яку він давно і добре знає. Візит делегації Держдуми РФ розпочнеться 26 лютого.

Півстоліття в ООН

З метою підготовки книги «Україна. 50 років в ООН» розпорядженням Голови Верховної Ради України Олександра Мороза від 9 лютого ц.р. рекомендовано утворити редакційну комісію на чолі з народним депутатом В. Костицьким. Візьмуть участь у підготовці матеріалів книги постійна Комісія ВР у закордонних справах і зв'язках з СНД, Міністерство закордонних справ України та Інститут міжнародних відносин Київського університету.

Наша газета публікуватиме матеріали, присвячені цій проблемі. Плановано також провести конкурс матеріалів і фотографій.

Нас не лякає повінь

Під головуванням віце-прем'єр-міністра України Василя Дурдинця відбулося засідання оперативної групи з аналізу та координації робіт в ході весняної повені.

Нинішня весна очікується примхливою. Тому уряд України заздалегідь визначив комплекс заходів щодо безаварійного пропуску льодоходу, повені та дощових паводків. Розроблені скоординовані, узгоджені плани дій, визначені виконавці, джерела матеріального і фінансового забезпечення. Засідання оперативної групи показало, що ситуація повністю контролюється, при потребі терміново вживаються необхідні заходи.

Парламентська хроніка

Людмила КОХАНЕЦЬ, «Голос України»

ПОШУКИ МЕХАНІЗМУ ПРИЙНЯТТЯ КОНСТИТУЦІЇ ТРИВАЮТЬ

МАБУТЬ, не лише подією дня, а й усього пленарного тижня став розгляд законопроекту «Про порядок прийняття нової Конституції». Один з ініціаторів цього документа, що виступав у ролі суб'єкта законодавчої ініціативи, керівник Соціалістичної фракції Іван Чиж, доводячи необхідність спеціального закону, який би регулював відносини між Верховною Радою, Президентом та іншими інституціями, що мають відношення до процесу розробки і прийняття Основного Закону, підкреслив: юридична невизначеність щодо одного з ключових питань державного будівництва, яким є прийняття нової Конституції, створює можливості для гострополітичного конфлікту, що може призвести до гальмування конституційного процесу.

Однак «гострополітичний конфлікт» — всупереч прогнозам доповідача — виник значно раніше: вже під час обговорення ініційованого ним законопроекту.

Співдоповідач голова Комісії з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування Олександр Стешенко справді не помилився, коли заявив на початку виступу, що сьогодні в Україні не знайдеться політика, який би не розмірковував над механізмом прийняття нової Конституції. Але кожен політик бачить цей механізм через призму притаманного йому політичного «прицілу». На думку О. Стешенка, потреба в такому законі обумовлюється саме різноманітністю поглядів на цей

Денне і вечірнє засідання 22 лютого

процес та законодавчою невизначеністю проблеми, наявністю в існуючих законодавчих актах суперечностей щодо розв'язання цього питання. Олександр Миколайович детально перелічив ці суперечності, аналізуючи відповідні положення чинної Конституції, Закону України «Про Всеукраїнський та місцеві референдуми» і Конституційного договору. Отже, очолювана ним Комісія, яка підтримала законодавчу ініціативу депутатів Чижа і Брита, і мала на меті заповнити прогалини чинного законодавства, себто ліквідувати білі плями, що загрожують прийняттю нової Конституції. Але з такою думкою категорично незгодна інша парламентська Комісія — з питань правової політики і судово-правової реформи, якій також було доручено дати оцінку законопроектові.

Заступник голови Комісії Олександр Лавринович вважає: «посилання на те, що ми не маємо визначеного порядку прийняття Конституції, великою мірою некоректні. Механізм дуже просто задіяти, якщо уважно вчитатися в положення чинного законодавства. Наприклад, «процедура прийняття Конституції у Верховній Раді детально, до коми виписана в Регламенті парламенту». Так само недвозначноточно трактує чинне законодавство (зокрема, і ті законодавчі акти, на які посилався попередній доповідач), всі процедурні питання з прийняття Конституції, якщо «Верховна Рада не зможе знайти кваліфікованої більшості для того, щоб ухвалити проект Конституції». Отже, за висновком Комісії з питань правової політики і судово-правової реформи, поданий законопроект суперечить чинному законодавству. Крім того, закладена в ньому процедура тільки ускладнить процес прийняття Конституції.

Кардинально протилежні позиції у ставленні до поданого проекту зайняли представники різних депутатських фракцій і груп. Затяжну суперечку викликала закладена у законопроект норма про прийняття Верховною Радою за основу в першому читанні Конституції України двома третинами від фактичної кількості народних депутатів. Також неоднозначне ставлення викликала ідея Конституційних Зборів України, на які покладається місія схвалити Конституцію двома третинами від загального складу Зборів і винести її на затвердження на всеукраїнський референдум. Такий порядок передбачає проект у разі неприйняття Верховною Радою Конституції ні в другому, ні в третьому читанні. Між тим, у чинному законодавстві немає згадки про Конституційні Збори, їх статус і повноваження.

Свою думку про предмет дискусії висловив і Голова Верховної Ради: Олександр Мороз вважає процес прийняття Конституції невизначеним і тому виступає прихильником спеціального закону про його відрегулювання.

Після тривалих дебатів, голосування і переголосування було вирішено розглянути законопроект «Про порядок прийняття нової Конституції» на повторному першому читанні.

На вечірньому засіданні парламентарії розглянули і ухвалили кілька законопроектів економічного характеру: про резервний фонд Кабінету міністрів, про виконання державного бюджету за 1994 рік, про внесення змін і доповнень до Закону «Про порядок використання прибутків державних підприємств».

Володимир КОРОЛЮК, «Голос України»

Узаконили «Сиваш»

Ранкове засідання 23 лютого

Депутати не ухвалили проект постанови щодо підтримки сільськогосподарських виробників. Як з'ясувалося, Комісія з питань розвитку агропромислового комплексу не знайшла компромісного рішення з Кабінетом міністрів. Кожна сторона не хотіла поступатися принципами.

Отож народні обранці перейшли до обговорення проекту закону про деякі питання оподаткування і валютного регулювання суб'єктів експериментальної економічної зони «Сиваш». Погляди депутатів розділилися.

Одні — виступили на захист експерименту, який розпочався у місті Красноперекопську Кримської Автономії.

Інші — вважали, що потрібен базовий закон, який регламентував би проведення таких експериментів.

Скажімо, Наталія Вітренко запитала, чому ніхто не підтримує куп'янський, севастопольський експерименти.

Частина депутатського корпусу вважає, що експериментальна зона «Сиваш» може стати вікном, через яке за межі нашої держави спливатиме валюта і завозитимуться неоподатковані товари.

Крім того, бюджет держави за рік проведення експерименту втратить більше 600 млр.крб.

Однак після дискусії 211 депутатів усе-таки узаконили «Сиваш», хоча дехто пропонував обмежити термін дії цього закону. Зупинились на пропозиції Олександри Кужель і вирішили через рік заслухати звіт експериментаторів.

ГРОМАДСЬКА РАДА КИЄВА УЖЕ ДІЄ

Відбулося перше засідання Громадської ради Києва, яка є дорадчим органом при міській державній адміністрації. На засіданні розглядалися проект положення про цю нову громадську організацію, склад, структуру і порядок її роботи та інші питання, — повідомляє Укрінформ.

Вирішено, що до складу Громадської ради Києва мають увійти представники наукової, творчої, освітньої інтелігенції, ректори провідних вузів, журналісти, банкіри, щоб таким чином відображати інтереси якнайширших верств столичної громадськості. Стратегічними завданнями члени ради вважають сприяння процесам економічного розвитку міста, поліпшення соціального положення киян, відродження культури, науки, освіти та розв'язання інших життєво важливих проблем.

Обрано президію з дев'яти чоловік, яка найближчим часом має виробити план і напрями роботи ради. Прийнято заяву, в якій наголошується, що Громадська рада Києва не є політичною організацією і готова до співпраці з усіма, хто бажає докласти своїх зусиль для блага і процвітання столиці України.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про звільнення з місць позбавлення волі

Керуючись принципами гуманізму, відповідно до пункту 20 статті 24 Конституційного Договору між Президентом України та Верховною Радою України «Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України» **постановляю:**

1. Звільнити в порядку амністії з місць позбавлення волі:

а) жінок, які мають дітей віком до 16 років або дітей-інвалідів, вагітних жінок, жінок віком понад 55 років та жінок-інвалідів першої та другої груп:

— засуджених вперше за злочини, що не є тяжкими, —незалежно від призначеного строку покарання;

— засуджених вперше за тяжкі злочини на строк до п`яти років позбавлення волі включно, — якщо вони на день набрання чинності Указом відбули не менше однієї третини призначеного строку покарання;

б) неповнолітніх:

— засуджених вперше за злочини, що не є тяжкими, —незалежно від призначеного строку покарання;

— засуджених вперше за тяжкі злочини на строк до п`яти років позбавлення волі включно, — якщо вони на день набрання чинності Указом відбули не менше однієї третини призначеного строку покарання;

в) осіб, перелічених у пунктах «а» і «б» цієї статті, засуджених вперше за розкрадання державного або колективного майна (статті 81-84, 86[1] Кримінального кодексу України), крім вчиненого шляхом грабежу при обтяжуючих обставинах та розбою, незалежно від призначеного строку покарання, — якщо вони на день набрання чинності Указом відбули не менше однієї третини призначеного строку покарання і покрили заподіяну злочином шкоду;

г) жінок, крім перелічених у пункті «а» цієї статті:

— засуджених вперше за злочини, що не є тяжкими, на строк до трьох років позбавлення волі включно, — якщо вони на день набрання чинності Указом відбули не менше однієї третини призначеного строку покарання;

— засуджених вперше за злочини, що не є тяжкими, на строк до п`яти років позбавлення волі включно, — якщо вони на день набрання чинності Указом відбули не менше половини призначеного строку покарання.

2. Указ не поширюється на осіб:

а) які злісно порушують режим під час відбування покарання;

б) дії яких спричинили загибель кількох осіб;

в) які на день набрання чинності Указом не пройшли призначеного судом повного курсу примусового лікування від алкоголізму чи наркоманії, або лікування від венеричної хвороби;

г) які раніше судилися і судимість з яких не знята і не погашена у встановленому законом порядку;

д) до яких протягом 1985—1995 років застосовувались амністія чи помилування незалежно від зняття чи погашення судимості і які знову вчинили злочини;

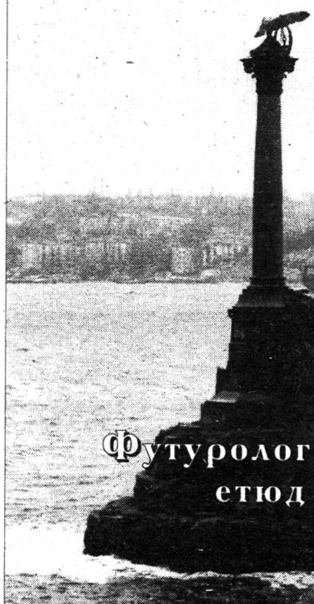
е) які засуджені за особливо небезпечні злочини проти держави; бандитизм; контрабанду наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів; пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів; виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів; умисне вбивство (крім умисного вбивства, вчиненого в стані сильного душевного хвилювання, або вчиненого при перевищенні меж необхідної оборони, або умисного вбивства матір`ю своєї новонародженої дитини); умисне тяжке тілесне ушкодження при обтяжуючих обставинах; зґвалтування при обтяжуючих обставинах; крадіжку з проникненням у житло; відкрите викрадення державного, колективного майна або індивідуального майна громадян (грабіж) при обтяжуючих обставинах; розбій з метою заволодіння державним, колективним майном або індивідуальним майном громадян; вимагательство державного, колективного майна або індивідуального майна громадян при обтяжуючих обставинах; одержання хабара при обтяжуючих обставинах; заподіяння тілесних ушкоджень працівникові правоохоронного органу при обтяжуючих обставинах; умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу при обтяжуючих обставинах; посягання на життя працівника міліції або народного дружинника, а також військовослужбовця у зв`язку з їх діяльністю по охороні громадського порядку; угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна при обтяжуючих обставинах; блокування транспортних комунікацій при обтяжуючих обставинах; розкрадання вогнестрільної зброї, бойових припасів або вибухових речовин при обтяжуючих обставинах; незаконне вироблення, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання з метою збуту, а так само збут наркотичних засобів або психотропних речовин; розкрадання наркотичних засобів або психотропних речовин; розкрадання прекурсорів;

ж) яким виправні роботи замінено на позбавлення волі, а також тим, щодо яких судом

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

СЕВАСТОПОЛЬ — УКРАЇНСЬКА ТРОЯ

Футурологічний етюд

Точка зору

*В*ІД АВТОРА. *Не буду тримати читача в невіданні і скажу, що в пропонованій публікації мова піде про україно-російські взаємини. Але поглянемо тепер на них з висоти навіть не завтрашнього дня, а майбутнього, наприклад, з XXI століття. Політологи прогнозують виникнення на нашій планеті конфліктів не на економічній чи ідеологічній основі, а через зіткнення цивілізацій. Іншими словами, західна цивілізація конфліктує з японською чи ісламською, індуїстська з конфуціанською, латиноамериканська з африканською тощо. Не залишиться нейтральною й цивілізація, що об'єднує близькі чи сусідні українському народи, що належать до слов'янсько-православної цивілізації.*

Отже, як бачимо, конфлікти, якщо не дай Боже вони виникнуть, матимуть планетарні масштаби. Найвірогідніше вони спалахуватимуть на так званих лініях культурних розломів. В Європі ця лінія роз'єднує Росію з одного боку і Фінляндію, Латвію та Естонію—з другого. Потім вона розрізає на дві частини Білорусь, Україну та Румунію. А в колишній Югославії проходить по кордону між Хорватією та Сербією. Між іншим, в цьому місці Європи лінія розлому співпадає з колишніми кордонами між Габсбурзькою та Оттоманською імперіями.

То як виглядають у світлі прогнозів проблеми україно-російських взаємин?

I. Хай і Тіліміліітрядія, аби лиш імперія

«Я думаю, що Росія як велика країна вже належить минулому. І як держава, що «тисне» на своїх сусідів, теж не має майбутнього. І ще довго не буде його мати. Російські простори скорочуватимуться».

Йосип Бродський,

«Известия», 3 лютого 1996 р.

Проголошені Москвою принципи міждержавних відносин на терені колишнього Радянського Союзу переконують, що нинішні лідери Росії не збираються поки що виходити з полону минулого і переслідують, на жаль, прагматичні, тобто сьогоденні, цілі, ігноруючи майбутнє.

Візьмемо найгостріше питання україно-російських взаємин — проблему Чорноморського флоту. Зрозуміло, що ключовою тут є доля Севастополя.

* * *

Найпівденніше значне українське місто Севастополь засновано 1783 року росіянами на місці античного Херсонеса як військово-морська база. Спорудження у зручній бухті порту та фортеці стало одним із кроків здійснення так званого грецького проекту Катерини II. В одному з листів до австрійського імператора Йосипа II імператриця писала: «Якщо війна з Туреччиною буде успішною, тоді Росія одержить можливість здійснити задумане — вигнати ворогів християнства за європейські межі і за цю послугу людству і Христу вона обумовлює своє право відродити на руїнах варварської держави (Туреччини) давню Грецьку імперію (Візантію)». Зрозуміло, що ця «відроджена Греція» задумувалась як повністю залежна від Росії квазідержава (тобто несправжня), на чолі якої планувалось поставити внука Катерини II Костянтина Павловича.

Але цим не обмежувалася імператриця в своїм прагненні переділити світ згідно з російськими інтересами. Передбачалось, що між Росією, Римською імперією та «відродженою Грецією» буде «створена» ще одна країна — Дакія, до якої увійдуть Молдавія, Валахія та Бессарабія. Управляти Дакією збирався фаворит цариці Григорій Потьомкін. Щоправда, у Грицька Нечеси, як називався Потьомкін, вступаючи до козацького товариства Запорозької Січі, був і свій «проект» — «воспользуясь персидскими неустройствами, занять Баку и Дербент, и, прособедняя Гилянь, назвать Албанией для будущего наследия» одного з членів царської сім'ї.

Зрозуміло, що сьогодні можна було б сприймати ці «плани» з іронією, коли б не спроби сучасної Москви реалізувати хоча б мізерну частину задумів Катерини II. Тим більше, що пам'ять про «великі справи» амурного дуету (Катерина II та її коханець Потьомкін) залишилась у назві південноукраїнських міст: Севастополь, Сімферополь, Мелітополь, Андріанополь, Одеса, і її затято захищають антиукраїнські сили, постійно одержуючи підтримку з Росії, на яку офіційний Київ дивиться крізь пальці.

То що ж сьогодні для України й Росії колишня військова база Севастополь?

Мілітарна твердиня? Зовсім ні. Навіть російські військові спеціалісти ще в минулому столітті вказували на невдалий вибір затоки для військових потреб. Не випадково, Севастополь, незважаючи на вперту оборону, був зданий 2 вересня 1855 року противникові в ході Кримської війни (Росія в ній виступала проти Туреччини та її союзників — Англії, Франції і Сардинії). Та ж ситуація і теж восени повторилася 1942 року під час другої світової війни.

Чи, може, це значний промислово-економічний центр півдня? Теж ні.

Отже, лицемірять ті, хто, як «господа» Лужков, чи Бабурін, чи Затулін, воюють, повторюю, з мовчазної згоди офіційного Києва, до Севастополя й, мабуть, швидше для власної пам'яті (а раптом забудуть!) заклято повторюють «Севастополь — исконно русский город-герой!»

Тож виходить, що наш північний сусід згоден назвати новий союз навіть Тіліміліітрядією, лише б зберегти колишню імперію (Російську, радянську...).

II. Україна й справді не буферна, а давня європейська держава

Сліпуча і вічна, як слава,
Напружена арка на цоколі гір
Ясніє Залізна Держава.

Олег Ольжич.

Прийом України, а тепер і Росії до Ради Європи (зрозуміло, що це лише перші кроки) створює нову геополітичну ситуацію в Євразії. Відтепер повинні прискоритися процеси, що повинні перетворити той же Севастополь в українську Трою (античне місто стояло на торговельних шляхах із Середземномор'я до Чорномор'я і втратило своє значення внаслідок геополітичних змін в регіоні). Іншими словами, Севастополь в недалекому майбутньому буде містом-музеєм — центром санаторно-курортного комплексу на півдні України. Так сталося з Запорізькою Січчю (щоправда, Катерина II прискорила зникнення цієї мілітарної твердині), так втрачали своє значення укріплені воєнні лінії вздовж чорноморських берегів тощо.

Можна розвивати прогноз далі, але скажемо про найголовніше. «Європеїзація» Росії зможе привести до справжньої демократизації суспільства нашого північного сусіда. А це означає, що лінія культурного розлому (нині проходить між католицькою Західною та православною Східною Україною) повинна різко зміститися аж до берегів Волги та Каспію, тобто утворити новий розлом — між прогнозованим у майбутньому об'єднаним християнським та ісламським світами.

Повернення до Європи України, штучно відтисненої Московією, а потім Росією в Азію, сприяли б, крім вирішення економічних проблем, і заходи, націлені на опанування українським суспільством нових геополітичних реалій. Наприклад, відзначення на державному рівні Дня Європи — 9 травня, в річницю Декларації Шумана (9 травня 1950 року міністр закордонних справ Франції обнародував план створення Європейського Об'єднання Вугілля та Сталі, що поклало початок об'єднаній Європі. Іншими словами, було взято під міжнародний контроль ключові для воєнної індустрії галузі).

* * *

Що ж до слів Й. Бродського, то можна лише додати, що припинити процес скорочення шагреневої шкіри навколомосковських просторів здатна лише демократична, позбавлена великодержавного мислення, «європеїзована» Росія.

деяких категорій засуджених жінок і неповнолітніх

було скасовано умовне засудження чи відстрочку виконання вироку і вони були направлені для відбування покарання, призначеного вироком, — якщо після винесення ухвали (постанови) суду про направлення до виправно-трудової установи вони перебували під вартою менше одного року на день набрання чинності Указом.

3. Цей Указ застосовується до осіб, засуджених судами України, а також судами колишнього СРСР на території України, незалежно від місця відбування ними покарання, які перебувають в місцях позбавлення волі за вироками, що набрали законної сили на день набрання чинності Указом, а також в період виконання Указу.

4. Покласти виконання Указу на органи, що відають виконанням покарань.

Застосування Указу провадиться за постановою начальника виправно-трудової установи, погодженою з відповідною спостережною комісією або службою у справах неповнолітніх та санкціонованою прокурором. До зазначеної постанови додаються довідка про заохочення і стягнення, особова справа засудженого та інші документи, необхідні для вирішення питання про застосування амністії.

Рішення про звільнення чи відмову в звільненні з місць позбавлення волі приймається щодо кожної особи індивідуально, після розмови з нею і на підставі ретельної оцінки матеріалів особової справи, даних про поведінку засудженого та його ставлення до праці за час відбування покарання.

У разі відсутності необхідних відомостей на засудженого розгляд питання про застосування амністії відкладається до одержання додаткових матеріалів.

Органам, на які покладено виконання Указу, надається право вимагати від відповідних установ документи, необхідні для вирішення питань, пов'язаних із застосуванням амністії. Такі вимоги повинні виконуватись негайно.

5. Роз'яснити, що при застосуванні Указу:

а) до тяжких належать злочини, які зазначені в статті 7^1 Кримінального кодексу України;

б) під дію пункту «а» статті 1 Указу підпадають жінки, які на день набрання чинності цим Указом:

— мають дітей, що народилися після 20 лютого 1980 року, або дітей-інвалідів незалежно від їх віку, і не позбавлені щодо них батьківських прав;

— були вагітними або у встановленому порядку визнані інвалідами першої чи другої груп;

— досягли 55-річного віку, а за відсутності документів, що підтверджують день і місце народження, — народилися до настання 1941 року;

в) під дію пункту «б» статті 1 Указу підпадають особи чоловічої та жіночої статі, які народилися після 20 лютого 1978 року.

6. Злісними порушниками режиму є особи, зазначені у статті 47 Виправно-трудового кодексу України.

Стягнення, які були достроково зняті або погашені до набрання чинності цим Указом, не враховуються.

7. Підставою для визнання закінченим курсу лікування венеричної хвороби засудженого є медичний висновок, а щодо осіб, яким призначено судом примусове лікування від алкоголізму чи наркоманії,— ухвала (постанова) суду про припинення примусового лікування.

8. При застосуванні Указу до осіб, яким строк покарання було скорочено в порядку помилування або амністії, слід виходити з строку покарання, встановленого відповідно до цих актів.

9. Особи, які підпадають під дію цього Указу, від додаткових мір покарання не звільняються.

10. Кабінету Міністрів України, уряду Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським, районним, районним у містах Києві і Севастополі державним адміністраціям, виконкомам міських, районних у містах Рад забезпечити:

а) організацію своєчасного обліку осіб, звільнених з місць позбавлення волі на підставі Указу, сприяння трудовому влаштуванню працездатних не пізніше 15-денного строку з дня прибуття до місця проживання та контроль за поведінкою цих осіб;

б) трудове влаштування звільнених на підставі цього Указу неповнолітніх або передачу їх під нагляд батьків, органів опіки та піклування, влаштування в необхідних випадках до дитячих виховних закладів; здійснення необхідних заходів, спрямованих на проведення серед цих осіб виховної роботи, недопущення вчинення ними нових злочинів;

в) влаштування до будинків інвалідів звільнених інвалідів та непрацездатних осіб похилого віку, які не мають родичів, що могли б узяти їх на своє утримання.

11. Цей Указ набирає чинності з дня його підписання і підлягає виконанню протягом двох місяців.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ,
20 лютого 1996 року.

У номер

● *Лондон*

Україна вступати до НАТО не збирається, але іншим не заважатиме

Україна не збирається вступати ні до НАТО, ні до будь-якого іншого військового блоку, заявив кореспонденту ІТАР-ТАРС міністр оборони України Валерій Шмаров, який перебував у Великобританії з робочим візитом.

Але Україна визнає право будь-якої іншої держави самостійно приймати рішення про забезпечення власної безпеки, відзначив він. Військове співробітництво з іншими країнами Київ будуватиме на двосторонній основі. Росія залишається традиційним партнером України в цій галузі.

Щодо миротворчих операцій в «гарячих точках», то Україна готова брати в них участь лише за умови їх проведення під егідою ООН, сказав Валерій Шмаров.

● *Луцьк*

На Волині — іменини

Сьогодні у Волинській області розпочалися ювілейні торжества з відзначення 125-річчя від дня народження Лесі Українки. Офіційне відкриття свята «Незгасна зоря України» відбудеться у Ковелі біля пам'ятника Лесі Українці.

У Колодяжному відбудеться наукова конференція «Леся Українка і родина Косачів у контексті української культури», в Луцьку триватиме міжнародний конкурс вокально-хорового мистецтва за участю хорових колективів Польщі, Білорусі, Росії, Прибалтики. Обласний музично-драматичний театр імені Т. Шевченка підготував прем'єру вистави за п'єсою Лесі Українки «Одержима». А в школах, училищах, бібліотеках області відбудуться наукові конференції, літературні читання, конкурси, вікторини, зустрічі з письменниками.

● *Хмельницький*

У Крим — не по сіль, а з хлібом-сіллю

За прикладом Тернопільщини виконавча влада центрального Поділля також прилучилася до шефської роботи над ВМС України; зокрема над сторожовим кораблем «Хмельницький», котрий нещодавно було передано Україні Чорноморським флотом Російської Федерації.

І ось перших п'ять тонн продуктів від хліборобів Деражнянського району представники обласної адміністрації доставили на борт корабля.

● *Одеса*

Харч не заморський

Обласний ярмарок із закупівлі-продажу продовольчих товарів на 1996 рік, що відбувся в Одесі, засвідчив приємні зміни: чимало вітчизняних товарів починають на рівних конкурувати із заморськими. Принаймні між торговельними організаціями та місцевими підприємствами харчової та переробної промисловості укладено рекордну за багато років кількість угод на постачання продовольства — 6,5 тисячі.

● *Львів*

Не панікуємо — готуємося

На засіданні комісії з надзвичайних ситуацій ішла мова про запобіжні заходи у період повені та льодоходу на річках.

Підтоплення загрожує 68 населеним пунктам, 100 тисячам гектарів угідь, гідротехнічним спорудам, нафто- і газопроводам. Близько 80 тисяч чоловік можуть опинитися в зоні затоплення. До стихії усі служби у всеозброєнні, а уряд, як наголошував під час поїздки по Львівщині віце-прем'єр-міністр України Василь Дурдинець, виділятиме необхідні кошти.

Візит тижня

Наталя ФІЛІПЧУК, «Голос України»

Зустрілися неофіційно, по-діловому

Три дні цього тижня Президент України провів у США.

Як ми вже повідомляли, Леоніда Кучму запросила недержавна організація «Дім свободи». Планувалося, що Президент виступить з доповіддю про нинішній стан в Україні, після чого йому мали урочисто вручити медаль «Свободи». Отож візит планувався як неофіційно- святковий. І навіть коли стало відомо, що з Леонідом Кучмою зустрінеться Президент США Білл Клінтон та інші високоповажні особи, мало хто сподівався, що результати зустрічей будуть такими плідними.

Якщо спробувати класифікувати теми американських розмов, то можна виокремити три головні питання. Перше, чи не найважливіше в рік 10-річчя Чорнобильської трагедії, — закриття ЧАЕС. У США стало остаточно відомо, що у московському саміті «великої сімки» (19—20 квітня) візьме участь і делегація з України. Більше того, Білл Клінтон висловився за конструктивний підхід до цієї проблеми. А віце- президент Альберт Гор підтвердив, що США та інші держави «великої сімки», міжнародні фінансові організації готові виділити додаткову фінансову допомогу на нові проекти комплексного розв'язання чорнобильської проблеми.

Друге, на чому було зосереджено увагу: розширення двосторонніх американо-українських відносин. Білл Клінтон зазначив, що «США сповнені рішучості підтримувати незалежність та суверенітет України». І для цього готові надати допомогу як на політичному, так і на економічному рівні. Леонід Кучма вважає, що ця підтримка здійснюватиметься незалежно від того, «чим закінчать вибори в Росії», даючи зрозуміти, що США двосторонні відносини з Україною відмежовують від американо-російських. Нині США, зважаючи на геополітичну роль України в Європі, зацікавлені в її найскорішій інтеграції до європейських структур, а також у розширенні зв'язків із НАТО, навіть за межами програми «Партнерство заради миру». А що Україна цінна не лише вигідним місцем на карті, то США поважають і наш науковий потенціал. Це засвідчило підписання угоди про комерційні запуски супутників.

І нарешті третє питання — виконання тристоронньої угоди між США, Україною та Росією з ядерного роззброєння нашої держави. У США сподіваються, що до кінця літа Україна стане без'ядерною. Міністр оборони США Вільям Перрі навіть пообіцяв на цей час приїхати до України, аби «відзначити цю подію». По завершенню роззброєння, за словами В. Перрі, фонди з програми Нанна—Лугара спрямовуватимуть на справи, не пов'язані з ядерним роззброєнням. «Ми маємо намір надати Україні 200 млн. доларів після того, як Україна стане без'ядерною державою, — запевнив він, а згодом додав. — Відносини з Україною достатньо важливі для США, щоб ми зосереджувалися тільки на ядерних питаннях».

Звичайно, під час зустрічей було висловлено багато пропозицій. Леонід Кучма, зокрема, запропонував провести навесні цього року в Києві конференцію, щоб виробити найоптимальніші шляхи американської допомоги. Президент України вважає також, що є потреба створити спільну україно-американську комісію з розв'язання енергетичних проблем України.

Практика міжнародних візитів засвідчила, що чомусь найпродуктивнішими завжди бувають неофіційні поїздки: менше протоколу, але більше результатів.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

Угорський посол запалив наш факел

(Початок на 1-й стор.).

Такого великого значення цій події надано не випадково: вперше в Україні при спорудженні газопроводу застосовано поліетиленові труби замість сталевих, що на третину здешевлює будівництво. А запропонував нову технологію угорський підприємець Ласло Сихалмі, чия фірма «Сигнал» єдина в Угорщині має європейський сертифікат на спорудження газопроводів з поліетиленових труб. На український ринок пан Сихалмі прийшов тому, що газифікація села в Угорщині вже завершується.

— І нам вигідно, — каже начальник Укрсільгоспгазу Анатолій Андрійович Шовкопляс. — Адже строк спорудження газопроводу за цією технологією скорочується з п'яти років при застосуванні сталевих труб до півтора року при застосуванні поліетиленових. Та й служитиме така магістраль не 20 років, як раніше, а до 100 років. І ще приклад: якщо сталеві труби треба зварювати кожні 6 метрів, то поліетиленові — кожні 300 метрів.

Газ у Масківцях — тільки початок, бо вже цього року плануємо спорудити трубопроводи ще в 20 селах України.

Голова Львівського облсількомунгоспу Іван Павлович Кіш заради такої події приїхав до маленьких Масківців, які колись віднесли було до безперспективних, про що найкраще свідчить статистика: протягом останнього року тут померло четверо громадян, а народилася лише одна дитина.

— Якби люди знали, що спорудження газопроводу за нашою технологією коштуватиме рівно стільки, у скільки обходиться вугілля на одну зиму, — говорить Іван Павлович, — то кмітливі керівники колективних сільськогосподарських підприємств знайшли б можливість спорудити газопровід власними силами.

У Масківцях минулого четверга було велике свято: до 250 обійсть підведено газ. Бабусі у куфайках, молодиці досі не вірять у це диво. Тому й зійшлося все село, коли біля сільради пан посол запалював факел. Завітали й керівники трьох сусідніх господарств. Придивлялися, розпитували директора радгоспу Масківців Василя Шостака, що й до чого, а з Ласло Сихалмі домовлялися про можливе майбутнє замовлення.

А може, і справді: варто тільки захотіти і самим про себе подбати, то й буде таке ж велике свято, як і в Масківцях?

Зрозуміло, що все нове народжується непросто. Розповідала мені керівник відділу зовнішньоекономічних зв'язків Львівського облсількомунгоспу Галина Сибаль, по скількох інстанціях довелося побігати, доки справа пішла. Але ж пішла!

Отож, газ у Масківцях є. Народжуйтесь, діти!

Еталон тижня

Борислав СИДОРЕНКО, генеральний директор науково- виробничого об'єднання «Метрологія»

Для всього потрібне мірило

Спеціалісти державного науково-виробничого об'єднання «Метрологія» розробили унікальну апаратуру для вимірювання сили світла, магнітного поля тощо. Окремі з них стали державними еталонами.

Рівень науки, техніки і технологій будь-якої держави світу не в останню чергу залежить від її еталонної бази і єдиної системи вимірювань. На час проголошення незалежності Україна не мала державних еталонів основних одиниць фізичних величин і володіла лише десятком морально і фізично застарілих державних еталонів похідних одиниць.

Починаючи з 1993 року, декретом Кабінету міністрів України регламентуються правові основи законодавчої метрології. Тоді ж було прийнято Програму розвитку еталонної бази України на період до 1997 року. У ній, зокрема, враховувалося максимальне використання досвіду передових країн у цій галузі і передбачалося створити найнеобхіднішу кількість (близько сотні) державних і вторинних еталонів, перш за все основних одиниць фізичних величин. Більшу частину цієї програми повинен був виконати колектив нашого об'єднання — одного із найстаріших метрологічних центрів України і СНД, до складу якого входять харківські науково-дослідний інститут метрології і дослідно-експериментальний завод «Еталон».

В попередні роки харківськими вченими було розроблено шість державних еталонів. Один із них — еталон одиниці температури Кельвіна. Останнім часом в «Метрології» завершено створення ще десяти еталонів, вісім з яких — державні. Серед них первинні еталони одиниці маси і сили світла.

В процесі цієї роботи в об'єднанні було розроблено унікальну апаратуру, метрологічні і технічні характеристики якої не поступаються приладам провідних метрологічних центрів світу. Серед затверджених колегією Держстандарту України — чотири державних еталони, призначені для забезпечення єдності і точності радіотехнічних і магнітних вимірювань. Використання їх сприяє підвищенню якості радіо- і телепередач, забезпечує надійність роботи систем радіорелейного, супутникового, космічного і звичайного телефонного зв'язку, радіолокації і радіонавігації.

Думаю, що науковцям і виробничникам об'єднання «Метрологія» під силу було виконати й масштабнішу роботу. Однак загальна криза не могла не позначитися й на нашій діяльності. Урізання державного фінансування цієї програми може призвести до розтягування строків наукових розробок, стане на шляху придбання необхідних матеріалів і комплектуючих. Все це ускладнить вирішення багатьох науково-технічних і економічних завдань держави.

Харків.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

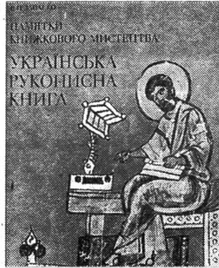
Народжувалися шедеври у тиші монастирів

Книга тижня

НЕХАЙ читач нам уже дарує за умовність рубрики, бо грунтовне, по суті, енциклопедичне видання «Українська рукописна книга», здійснене львівським видавництвом «Світ» (книгу віддруковано на фірмі «POLYGRAF» у словацькому місті Пряшеві), призначене, мабуть, для нинішнього покоління, яке поступово всотує- вбирає у себе те, що зробили-надбали протягом століть наші талановиті попередники. Бо ж давно помічено: хто не знав минулого, той не гідний майбутнього.

Що ж то за видання і який можемо мати з нього хосен? У цій грунтовній праці, як зауважує її автор — львівський професор Яким Запаско зроблено спробу простежити у хронологічній послідовності багатовіковий шлях розвитку книжкового мистецтва в Україні. Предметом художнього аналізу і бібліографічного опису стали найвизначніші пам'ятки українського рукописного мистецтва з княжих часів до кінця XVIII століття, які лежать у книгосховищах нашої країни, а почасти, на жаль, і за її межами. Досить сказати, що тепер у Києві, де розпочалося і в XI столітті набуло найбільшого розвитку давньоруське книгописання, де діяв великокняжий скрипторій, з тих далеких часів, тобто з XI століття, не зосталося в місцевих книгосховищах жодної рукописної пам'ятки. Хіба що один-однісінький старослов'янський Миссал (Київські глаголичні листки).

А саме у великокняжому Києві написано й художньо оформлено такі давні манускрипти, як, скажімо, Остромирове Євангеліє (1056 — 1057 рр.) та Ізборник Святослава (1073 р.) — видатні пам'ятки усієї слов'янської культури, шедеври світового мистецтва, вони і тепер зберігаються у Москві. Як, до речі, і багато інших давніх пам'яток української писемності.

Різними шляхами потрапляли вони туди. Так, ще 1169 року князь Андрій Боголюбський пограбував Київ і вивіз з нього багато книг, які започаткували збірку рукописів у місті Володимирі на Клязьмі при Успенській церкві. А рукопис Остромирового Євангелія випадково знайшли 1805 року в гардеробі вже покійної Катерини II.

Але не зі всіма рукописними фоліантами час обійшовся так милосердно. Обстеження українських книгосховищ, проведене українськими дослідниками у перші післявоєнні роки, дає авторові право стверджувати: ми втратили сотні рукописних книг. У тому числі і цілу низку визначних пам'яток. Таких, як, скажімо, Загорівський Апостол (1554 р.) — унікальний витвір української ренесансної культури. Він, на думку Я.Запаска, або загинув у роки Другої світової війни, або вивезений німецько-фашистськими окупантами.

Праця Якима Запаска «Українська рукописна книга», яку видавництво «Світ» готувало до друку протягом кількох років, проілюстрована кольоровими та чорнобілими репродукціями майже 250 шедеврів вітчизняного книжкового мистецтва. Зокрема, мініатюрами Остромирового Євангелія, унікальним груповим портретом сім'ї київського князя Святослава, ренесансними прикрасами знаменитого Пересопницького Євангелія...

Вихід праці «Українська рукописна книга» — то, безперечно, непересічна подія у нашій книговидавничій справі, у нашій культурі. Презентацію цієї книги заплановано 6-го березня у Києві у Державному музеї української літератури.

Повернення тижня

Микола ГОРВАТ, «Голос України»

«Троянда Закарпаття» на Хрещатику

Уперше в історії нашої держави готується до підписання договір про співробітництво столиці з однією з областей України. Орієнтовно нею стане Закарпатська. Про це домовилися мер Києва Леонід Косаківський і глава Закарпатської облдержадміністрації народний депутат України Сергій Устич.

Ідея ця викристалізувалась у Женеві, де мер і губернатор представляли Україну на I Європейському економічному форумі регіонів, що був проведений з ініціативи Ради Європи.

Повертаючись із Женеви додому, Л. Косаківський та С. Устич домовилися про співпрацю. Так, Закарпаття могло б забезпечувати столицю екологічно чистими фруктами та овочами, регулярно оздоровлювати киян та їхніх дітей. Є перспективні пропозиції щодо кооперації промислового виробництва. У свою чергу, Київ у змозі надати регіонові фінансову підтримку для розвитку агропромислового комплексу, реконструкції відомих здравниць.

Якщо договір підпишуть, на Хрещатику відкриють популярну колись «Троянду Закарпаття», де мешканці столиці зможуть придбати не лише свіжі овочі та фрукти, а й запашні закарпатські вина, вироби народних умільців.

Закарпатська область.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

«Пляжні» скарби Причорномор'я

Золото тижня

Дослідження, проведені спеціалістами державного підприємства «Причорноморгеологія», засвідчують: у прибережній зоні та на шельфі Чорного моря від гирла Дніпра до гирла Дунаю у пісках та мулі містяться значні запаси золота. Його вміст в одному кубометрі породи сягає у багатьох місцях одного грама. Порівняно з рудними родовищами це небагато, однак нехтувати добуванням дорогоцінного металу з осадочних відкладень, вважає головний геолог «Причорноморгеології» Сергій Петров, аж ніяк не можна, бо його запаси там досить солідні. До того ж, технічна й технологічна розробка таких родовищ значно простіша й дешевша, ніж рудних. Отож, не припиняючи робіт на досить перспективному рудному родовищі «Травневе» на півночі Одеської області, де зараз ведеться проходка шахтного стволу (на жаль, через фінансові й технічні негаразди, дуже мляво), не зайве зайнятися б добуванням у Західному Причорномор'ї розсипного золота. Залучивши до цього, можливо, зарубіжні інвестиції й подбавши, безумовно, про розв'язання екологічних проблем, що виникатимуть у зв'язку з розробками золотоносних відкладень поблизу рекреаційних зон.

Одеса.

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, «Голос України»

Кому земля обітована, кому чужий Кара-Бутак

Виповнилося 180 років від дня народження Олексія Бутакова

Спомин тижня

У НОЧІ 9 березня 1857 року до Владимира в'їхала бричка з єдиним пасажиром. Ніхто не знав, що то був наш Кобзар, який повертався з десятирічного заслання. Ні на яку зустріч він, ясна річ, не сподівався.

Та 10 березня він записав у «Щоденнику»: «Во Владимире на почтовой станции встретил А.И. Бутакова, под командою которого плавал я два лета 1848 и 49 по Аральскому морю. С тех пор мы не виделись. Теперь он едет с женой в Оренбург, а потом на берега Сыр-Дарьи. У меня при одном воспоминании об этой пустыне сердце холодеет, а он кажется, готов навсегда там поселиться».

.Так, це був саме той Олексій Іванович Бутаков. Свого часу він брав участь у кругосвітньому плаванні на транспортному судні «Або». Пізніше вивчав пониззя Сирдар'ї, дельти Амудар'ї, став адміралом.

Можна тільки уявити, як зрадів Шевченко зустрічі. Бутаков, людина високоосвічена й закохана у свою справу, очевидно, чув про поета, він зробив усе для того, щоб рядового № 191 третьої роти Орської кріпості Шевченка зарахували до експедиції на Аральське море 1848 року. Всього було там — доводилося голодувати, пити гнилу воду, переживати на шхуні «Константин» жорстокі шторми. Бачив там Шевченко обезглавлені трупи — Хіва тоді ще противилася колонізації, хівинські роз'їзди часто налітали на російські загони. І Тарас подовгу тоді задумувався над долею як тих, хто захищав свою незалежність, так і тих, чиїми руками імперія вела «собіраніє земель».

Всього було. Та було й світле: Бутаков на тривалий час визволив поета від жорстокої муштри і дав спраглій душі художника припаси до малювання — йому було доручено малювати місцевості та карти. По завершенні експедиції Бутаков наполіг, щоб Шевченко відвезли до кінця замальовки в Оренбурзі. Тут поет жив майже вільно. Зустрівся з польськими засланцями Залеським, Сєраковським та іншими. Душа його оживала.

Та з від'їздом Бутакова його заздрісники закрутили веремію. Ще б пак: порушено «высочайшее повеление царя» — злочинець Шевченко малював! Оренбурзький генерал Обручов не міг вкусити Бутакова, то все звалив на поета. Ніхто не зважав на те, що той малював «для служебных надобностей капитан-лейтенанта Бутакова, на которого было возложено описание берегов Аральского моря». Вторили одне: порушено наказ царя!

Як відомо, граф Орлов у доповіді цареві писав, що Шевченка варто віддати в солдати з доглядом, щоб «від нього ні в якому разі не виходило баламутних і пасквільних віршів».

З віршами ясно. А де ж крамольні малюнки? Таких не було. То чому ж цар власноруч дописав: «з забороною писати й малювати»? Річ у тому, що Миколі доповідали: в поемі «Сон» Шевченко «змалював карикатуру з царя і цариці». Оте «змалював» Микола сприйняв буквально...

На кілька місяців Шевченка посадили в каземат на хліб і воду, а потім місяць гнали у Новопетрівський форт. Друге заслання остаточно підірвало йому здоров'я...

Та поет, певне, не сказав Олексію Івановичу про це. Він, як видно із щоденника, дивувався: Бутаков їде туди, де самі назви страхають. Орськ киргизи називали Жаман-Кала (мерзенне місце). А ще там є Барса-Кельмес (підеш, та не повернешся). Є й Кара-Бутак (чорне каміння)... Може, потяг Бутакова у ті краї — то «поклик крові», адже в його прізвищі чується далекий татаро-монгольський корінь. Як, між іншим, і в багатьох інших росіян, в тому числі й знаменитих — Аксаков, Кутузов, Тургенев...

Найвірогідніше, Шевченко промовчав про «післямову» до експедиції. Раніше поет писав про Бутакова Варварі Рєпніній: «... він мій друг, товариш і командир». Тож пригадував насамперед світле.

Вшануймо ж і ми світлу пам'ять Олексія Івановича, зокрема за те, що він так багато зробив тоді для нашого Кобзаря.

Сенсація тижня

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

Шкода, що я не баронеса...

ЯК ВІДОМО, 83-літній барон із Ліхтенштейну Едуард фон Фольц-Фейн пообіцяв премію у півмільйона доларів тому, хто вкаже, де знаходиться знаменита бурштинова кімната. Її пошуки тривають уже півстоліття. Нині роботи ведуться у одному із зруйнованих замків землі Гессен.

А львів'янин Роман Диба заявив: шукати «восьме чудо світу» слід біля Дрездена. Імовірному партнерові він готовий віддати половину обіцяної бароном нагороди.

Перш аніж зайшла мова про сенсацію, Роман Диба, у недавньому минулому інженер-економіст, а нині пенсіонер, продемонстрував метод біолокації у моїй квартирі. За допомогою металевого дротика, зігнутого літерою «Г», він зайнявся пошуками «корисних копалин» у помешканні. Знайшов їх швидко і безпомилково: золоту каблучку у шафі і поклади солей на хребтині господині дому. Відтак розклав на столі карту України і, приговорюючи слово «нафта», вказав, де знаходяться відомі і ще невідомі нафтові родовища. Додав також, що карпатське золото слід шукати не в Берегові, а в районі Чопа.

В журналі «Аукціон ідей» Роман Диба опублікував оголошення щодо свого обдарування: «Новий метод пошуку корисних копалин, визначення глибини залягання підземних вод і джерел, а також визначення геопатогенних зон (ліній Хартмана) з допомогою біолокації (радіостезії). Метод дає змогу знаходити поклади вугілля, нафти, родовищ золота та інших мінералів, гірничих порід, значно скорочуючи терміни пошуку, а також заощаджуючи кошти».

Золотошукачі і потенційні інвестори цей журнал, мабуть, не читають. У всякім разі ніхто з них на це оголошення не відгукнувся. Тоді Роман Диба вдався до обивання порогів і епістолярії — традиційного заняття вітчизняних уфологів, винахідників. Звертався до різних державних інституцій, пропонував послуги.

Зрештою біолокація як спосіб отримання відомостей з інформаційного поля уже не є таємницею. Були і є серед нас люди, наділені цим дивовижним даром — від Нострадамуса до відомого на Львівщині діда Гаврила, який помер нещодавно. До його послуг вдавалися навіть криміналісти. «Бачив» усе: що було і що буде. Ніколи не помилявся.

Та от біда. Останнім часом з'явилося стільки ясновидців та екстрасенсів, що важко буває розрізнити, хто з них має дар Божий, а хто — дар ринковий.

Чи не тому і Роман Диба, володіючи інформаційними скарбами, не знаходить прихильників?

Я поцікавилася думкою заступника директора Інституту геології НАН України Володимира Колодія, до якого звертався Роман Диба.

— Ми самі пропонуємо послуги різним організаціям і можемо обгрунтувати свої пропозиції. А його заяви голослівні. Віра і наука — різні речі. Не розумію, де в нього той... «датчик».

Не було й нема пророків у своїй вітчизні. Залишається надія на німців і росіян, які шукають бурштинову кімнату. А ще — на барона з його премією, або ж на іншого добродія, який повіз би пана Дибу до Дрездена. А там наш львів'янин вказав би місце, де знаходиться скарб, максимально точно. Шкода, що я не баронеса з Ліхтенштейну...

«...Я буду вічно жити!»

Завтра виповнюється 125 років від дня народження Лесі Українки

Микола ЖУЛИНСЬКИЙ, академік НАН України

З поля честі не відступила

Леся Українка як уособлення національного обов'язку

БОЖЕ провидіння наказало їй не полишати зброї — двосічний меч в образі Слова. Поетеса не сміє тікати з поля честі — з важкого ристалища боротьби за Україну, бо так велить їй національний обов'язок, бо до цього зобов'язує владарка її душі й почувань — муза.

Вітаючи Михайла Старицького із тридцятирічччям літературної діяльності, Леся Українка зараховує його до тих «перших робітників, що працювали на невправленому, дикому ще грунті», хто увесь вік свій дбав, «щоб наше слово не вмирало».

«Мені судилося жити й працювати в тяжку добу — хтозна, чи дійду я кращої! Я знаю, яка тяжка й терниста путь українського літератора, і через те я можу добре розуміти і признавати Вашу працю і Ваші заслуги», — признається молодша товаришка по роботі, щира прихильниця його таланту і праці на користь Україні.

Її поезія — це ті найщиріші слова, які кличуть інших на святе діло. Це діло вона називає «спогадом про абсолютно невільну Україну». Очевидно, що це і є політична боротьба, боротьба за крайову, національну, демократичну, політичну волю України, в яку вона добровільно вступила із «єдиною зброєю» — словом, бо на іншу форму боротьби через брак фізичного здоров'я поетеса не могла претендувати. «Коли моє здоров'я, мій невеликий хрест, мій замало розвинений інтелект, моя життям пригнічена енергія не дали мені стати тим, чим повинна б я бути і чим, може, ніколи не стану, то се моє нещастя, але не моє бажання, і миритись з тим я не хочу, ні, я ще хочу боротись».

Леся Українка визнає, що в Україні надто мало було раніше і є тепер людей з виразною національною свідомістю і з національними ідеалами, що досвід пропаганди визвольних ідей серед селянства через «брак елементарних прав слова і людини» змушує «признати, що інтелігенція, перш ніж послужити як належить своєму народові, мусить вибороти собі можливість вільного доступу до свого народу». Тому головним завданням в Україні вона вважає формування національної еліти, національної інтелігенції, яка б зробила Україну «країною свідомою і готовою поповнити ті завдання, які їй поставить політична воля». «Коли в Галичині головніший грунт для радикальної роботи — селяни, то у нас, на Україні, перш усього треба здобути собі інтелігенцію, вернути нації її «мозок», — аби не було так, що є над чим робити, та нема кому, — а потім вкупі з сусідами здобути ті права, які Галичині давно вже здобуті чужими руками».

Боротьба за політично вільну Україну, яка є «абсолютно невільною», для Лесі Українки нерозривна з боротьбою за власне фізичне виживання. Вона повсякчасно переборює знесиленість тіла, часті переїзди, різні перетрактації з видавцями, недомовки лікарів і часто не може з'ясувати: всякі «пасажі» із здоров'ям зумовлені чи фізичними недугами, чи несподіваними приступами «творчого божевілля».

У листі до матері 6 червня 1912 р. Леся Українка ділиться своїми сумнівами щодо першопричини підвищення ні з того, ні з сього температури, а також появою безсоння. Вона не хоче признаватися, хоча переконана, що саме праця над «Камінним господарем», а не хвороба нирок, спричинила підвищення температури та нову серію «симптомів». Саме новий приступ «творчого божевілля» стимулював і появу нової драматичної поеми, й підвищену температуру тіла: «Просто хоч накладай на себе якийсь піст — «запрещение вина і елея», себто чорнила й паперу».

Леся Українка пишається тим, що і в нашій літературі є «Дон Жуан» «власний, не перекладений, оригінальний тим, що його написала жінка», бо це тема надзвичайно складна, є в ній «щось диявольське, містичне, недарма вона от уже хутко 300 літ мучить собою людей», об цю тему, мов об гранітну скалу, розбивались «найщиріші натхнення і найглибші думки...»

Ідею драми «Камінний господар» Леся Українка визначає так: «перемога камінного, консервативного принципу, втіленого в Командорі, над роздвоєною душею гордої, егоїстичної жінки донни Анни, а через неї і над Дон Жуаном, «лицарем волі».

Судячи з цього визначення ідеї драми, слід визнати, що поетеса не захоплюється революційним радикалізмом, таким собі анархічним пориванням до волі, не сприймає душевного роздвоєння, надмірної гордині — всього того, що неминуче призводить до революційного авантюризму і моральної вседозволеності. Можливо, в неї прокидається передчуття тієї вакханалії юрби, люмпенського революціонізму, який незабаром охопить Росію і на хвилі аморальності та класової агресивності увірветься у спокійне річище еволюційного розвитку та потопить у крові благородство, духовний аристократизм і християнські моральні цінності. Леся Українка вважає, що хай краще утверджується консервативний принцип, уособлений в Командорі, хай спочатку визволиться душа з «єгипетського» полону, а вже тоді духовно вільна людина забезпечить волю слова, віри, науки, політичну волю взагалі.

Спочатку треба зробити Україну свідомою, а для цього слід виховати, підготувати національно свідому інтелігенцію, повернути нації її «мозок», а вже на цьому духовносвітоглядному фундаменті творити новий храм державності — національний, демократичний, соборний.

Саме духовне звільнення індивіда і нації — головна запорука соціальної гармонізації суспільства на засадах політичного правового партнерства. Небезпечно підкоряти суспільну свідомість служінню класовій чи інтернаціональній ідеї — обов'язково формуватиметься нова рабська психологія, неминуче хтось, цар, деспот, вождь, буде вимагати рабського служіння ідеї, уособленої в його постаті. Першопочатки цієї дилеми — в ідеологізації первісного християнства з його вивищенням «Сина людського» до іпостасі «Царя іудейського».

Марення первісного християнина, «що всі стануть колись слугами Христа, — чи се ж не все одно, що рабами? Чи ж не проти сього постає мій раб-прометеїст?» — запитує Леся Українка. І відповідає: «Він зовсім слушно думає, що поки будуть пани і раби (на землі чи на небі, все одно), доти будуть і посередники межи ними, дозорці, економи і т. п. Що ж ідеальнішого міг йому виставити пересічний християнин найперших навіть часів, як не «єдину отару з єдиним пастирем?»

Леся Українка пророчо передбачила розвиток, точніше, перспективу тимчасового розв'язання революційним свавільством отієї вічної проблеми «раб і деспот», яке завершується новою формою взаємозалежності: раб потребує пана, бо він, духовно темний, жадає служити комусь одному, який уособлює ідеалізацію гармонійних взаємин між рабом і деспотом в ідеологічній міфологемі «єдина отара з єдиним пастирем».

Там, у глибинах II століття християнської ери, вона «вичитала» духовну тиранію усяких підпасків божих і новим творцям «царства справедливості і свободи» «зоставалося тільки будувати далі на прекрасно заложеному підмурку духовної темниці».

Мабуть, ми ніколи не дізнаємося, які думки й почуття викликали криваві дні революції 1905 року, але цей вибух затаєної енергії рабського люду насторожив Лесю Українку. В листі до Ольги Кобилянської в березні 1906 року вона висловить пережиту тривогу, страх і сподівання: «Се такий був тяжкий і грізний, і величний рік, стільки було в ньому страшних контрастів «вершин і низин», буйних надій і трагічних розчарувань, великих перемог і незагоїних ран... Та й особисто для мене сей рік (починаючи з минулої зими) теж був таким, він зміряв силу духу мого, я знаю тепер, що я можу і чого не можу, та хоч я тільки що плакала, але то собі «нерви», а я таки знаю, що я ще сильна і що не люди поборюють мене».

Усю свою не по-жіночому титанічну силу вона віддавала святій справі — до виснаження, до згоряння. Коли все це почалося? Хтозна! Так судилося. Із Божої волі. З ласки «великої сліпої» — Долі. І Леся Українка пішла «за давнішньою богинею, літературою, щоб узяти «одваги меч двосічний» і цим «благословенним словом, що гартує» дух, будити заснулий розум.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Подорож до моря

на тлі взаємин з родиною Комарових

Прощай, Волинь!
Прощай, рідний куточок!
Мене від тебе доленька жене,
Немов од дерева одірваний
листочок...
І мчить залізний велетень мене.

Такими рядками починає Леся Українка цикл із дев'яти віршів «Подорож до моря» з посвятою родині Михайла Комарова, вперше видрукуваний 1893 року в збірці «На крилах пісень». Цикл схожий на поетичний щоденник. Леся змалювала в ньому і весь той шлях, що його здолала залізницею з рідної Волині до Одеси через Поділля, і свої враження від знайомства з містом та вперше побаченого Чорного моря, і подорож морем до Акерману — тамтешньої похмурої фортеці...

Та, однак, хто такий М. Комаров, чому саме його родині присвятила Леся поезії?

Михайло Федорович Комаров (1844—1913) — юрист за фахом, а за покликанням — громадський і літературний діяч, пристрасний бібліограф, критик і фольклорист, укладач чотиритомного «Словаря російсько-українського», автор ряду літературознавчих праць. Недарма ж іще під час його мешкання у Києві родина Косачів, буваючи там, заприятелювала з Михайлом Федоровичем, а потім, коли Комарови переселилися до Одеси, — весь час підтримувала з ними тісні дружні зв'язки. Тут, у родині Комарових, Леся й ті, хто її супроводжує, чверть віку раз по раз знаходили не просто притулок, а й сердечний прийом, цікавих співрозмовників-однодумців, щирих прихильників Лесиного таланту. І сам глава родини Комарових, і його та Любові Болеславівни чотири доньки й син зналися, кохалися в українській та світовій класичній літературі, дехто з них сам робив спроби писати (Галина стала пізніше відома як поетеса Комарівна, Маргарита й Любов займалися перекладами). Однак близьке товаришування зав'язалося потім. А поки що 17-річна серйозно хвора Леся їхала до Одеси. Власне, спочатку батьки вирішили було відправити доньку до Ялти, але тут надійшов лист від Михайла Комарова — запрошення змінило попередні наміри, тим більше, що й до Косачів дійшли чутки про цілющі властивості лиманів. Влітку 1888 року Леся з батьком вперше їде до Одеси. Через Поділля.

Красо України, Подолля!
Розкинулось мило, недбало!
Здається, що зроду недоля,
Що горе тебе не знавало.

На Одеському залізничному вокзалі колодяженських мандрівників зустрічала родина Комарових: Михайло Федорович, ровесниця Лесі Маргарита і п'ятнадцятирічна Галинка. Дівчата, познайомившись, навперебій защебетали, прагнучи привернути Лесину увагу до міських вулиць та споруд, а та все позирала на Михайла Федоровича: ось він який, автор першої нею прочитаної книжки... Коли Лесі йшов ще тільки п'ятий рік і почала вона самостійно читати, то першою книжкою була брошура Михайла Комарова «Земні сили». Тепер, опинившись в оселі Комарових, Леся, за пізнішим спомином сина Михайла Федоровича Богдана, тут же відшукала на книжкових полицях оту брошуру і вклонилася її авторові...

Стою на вулиці Жуковського, навпроти будинку під номером 27. Вдивляюся у вікно над брамою. За ним, у кімнаті сестер Комарових — Маргарити й Любові, — мешкала тоді та й у деякі наступні приїзди Леся. Про це свідчить меморіальна дошка з барельєфом письменниці. Звідси, з-під брами, в супроводі дівчат і малого Богдана, виходила вона на одеські вулиці, аби знайомитися з містом.

Великеє місто. Будинки високі,
Людей тих — без ліку!
Веселую чутно музику...
Та раптом:
І все чужина! Ох, біда самотному
У місті широкім!

Та через рядок-другий виплескуються:

То ж добрії люди мене привітали
В далекій країні,
Там друга в прихильній дівчині
Знайшла я...

«Прихильною дівчиною», в якій Леся знайшла друга на довгі роки, була Маргарита. Письменниця ще не раз мешкала в її родині. Безмежно теплими до Лесі були й почуття Маргарити. В одному з листів до Лесиної матері вона пише: «Здається, я б половину свого життя віддала за те, щоб Леся була здорова; я так її кохаю, так люблю...»

Саме Маргарита стала найпершим Лесиним гідом по Одесі, по морському узбережжю. На запрошення родини Комарових Леся здійснила круїз на пароході морем, а потім Дністровським лиманом до Акерману, де відвідала старовинну фортецю.

В сих темницях колись наші
та приймали горе,
Слали думки крилатії
через синє море...

Уздріла молода поетеса за мурами проросші по щілинах яскраві квіти — мов на кладовищі страшного минулого розвивалося нове життя:

Виросла там квітка у темниці,
в ямі,
— Ми її зірвали,
нехай буде з нами!
Квітка тая, може, виросла з якого
Козацького серця, щирого,
палкого?..

Ще не раз потім бувала Леся Українка в Одесі — чи то лікуючись на Хаджибейському лимані, коли в один із приїздів на втіху Комаровим охрестила дачу, де наймала кімнату, «віллою паучіні» (бо було там багацько павуків), а чи проїздом в інші краї, зупиняючись на день-два або й на тиждень. Та саме перші знайомства з містом, з морем, з родиною Комарових назавжди осіли добрими споминами в її душі, віддзеркалились у її творчості.

Одеса.

«Я в серці маю те, що не вмирає»

Лариса МІРОШНИЧЕНКО, кандидат філологічних наук

«Узори татарські... дуже хороші...»

Наші першодруки

СЕРЕД унікальних документів з архіву Оксани Косач-Шимановської, що безпосередньо належали Лесі Українці, є зарисовки олівцем татарських народних узорів, що якимось дивовижним чином опинилися серед українських орнаментів в архіві сестри письменниці.

Про зібрані Лесею Українкою орнаменти кримських татар є свідчення у листі поетеси до дядька М. П. Драгоманова 3 вересня (22 серпня за ст. ст.) 1891 року з села Шабо: «Хотіла б я одну річ видати, се, власне, узори татарські, що я в Криму зібрала, єсть їх чимало і дуже хороші, ще й надто подібні до українських». Цей лист зі зразками татарських узорів (хрести, зірки, меандри) зберігся лише в копії, зробленій з оригіналу Марією Деркач в Українському науковому Інституті у Варшаві напередодні другої світової війни.

Поки що невідомо, що відповів М. П. Драгоманов на пропозицію Лесі Українки видрукувати цілий зошит татарських орнаментів, зібраних нею у червні-липні 1891 року в Євпаторії. І сліди цих зарисовок загубилися.

Зацікавленість узорами кримських татар відбилася також у збережених рукописах інших членів родини Косачів. Так, у статті Олени Пчілки «Українське малювання на стінах» мати Лесі Українки декілька сторінок присвятила татарському орнаментові. На думку Олени Пчілки, він веселіший у порівнянні з перським, прозоріший за малюнком, має й барви ясніші. «Отже, в цілому лагідніший. З цього приводу більше схожий на наш», — робить висновок дослідниця. Далі в статті Олени Пчілки, глибокого знавця українських узорів, іде опис вузьких татарських рушничків, які вивішують «для краси» в селянських домівках Криму. Їхнє «вишиття біллю... має теми геометричні й зовсім нагадує взірцями та й способом наше біле селянське шиття «настилання», — спостерігає Олена Пчілка. — Це буває гарний «хмелик» з кучерявим листям; все настилається таким способом, як у наших давніх вишиванках «церковних». Коли ж авторка статті повела мову про стінне малювання в Криму, то пригадала ханський будинок у Бахчисараї, де вони удвох з Лесею побували в серпні 1890 року: «Палац той був тоді (в 90-х роках минулого віку) вже зовсім обдерто... Цілим зосталося від давніх часів тільки малювання на стінах, переважно вгорі біля дверей: гнучкі візерунки на білій стіні, легкі, прозорі». У начерках до цієї статті Олена Пчілка намалювала один з таких орнаментів — дуже споріднений з останніми двома узорами, зображеними Лесею Українкою в згадуваному листі до М. П. Драгоманова.

Гарно виглядає татарський орнамент, намальований братом Лесі Українки Михайлом у неопублікованому листі до сестри від 14 липня 1891 року в Євпаторію, звідки він щойно приїхав (певне, тоді саме він активно допомагав їй замальовувати татарські узори). Цей орнамент він побачив в одеському музеї.

І ось у празькому архіві Оксани Косач-Шимановської серед зарисовок українських вишиванок (їх дуже багато у фондах Косачів і Драгоманових) натрапляємо на п'ять аркушів старого пожовклого паперу з малюнками незвичних орнаментів чіткого меандричного характеру, дуже подібних до тих татарських узорів, що збереглися в листах Косачів. Зарисовки зроблено хімічним олівцем, яким, як правило, користувалася Леся Українка. Чотири малюнки виконано на аркушах однакової фактури і одного й того ж розміру. Об'єднує ці аркуші ще й нумерація римськими числами: «III», «IX»... Усе це, безперечно, свідчить, що аркуші належали одному альбомові чи зошиту, який, як відомо, був у Лесі Українки. Зіставлення рукописної пагінації на аркушах з нумерацією поетеси в автографах остаточно переконало нас у тому, що ці малюнки належали їй. Цікаво, що серед цих татарських орнаментів, зібраних Лесею Українкою 105 років тому, до нас дійшов і той кучерявий «хмелик», що нагадував Олені Пчілці давні українські церковні вишиванки. Ці зарисовки — свідчення глибокої пошани й уваги великого поета України до самобутньої культури кримськотатарського народу.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

На Івана, на Купала

ГОЛОВНИЙ хранитель Волинського обласного краєзнавчого музею Наталія Юхимівна Пушкар дозволила мені взяти в руки зошит з текстами народних пісень, записаних Лесею Українкою більш як сто років тому в селі Колодяжному, де жила родина Косачів. У ньому — 84 сторінки. Тут і тексти, і ноти, написані з обох сторін аркушів. Звичайні листки, в лінійочку. Почерк дрібний, але чітко-розбірливий. На перший розгляд, нічого особливого. Та мимоволі хвилюєшся, коли гортаєш листки, що пожовкли від часу. До них торкались руки великої поетеси.

Цей унікальний зошит було передано в Луцьк у 1941 році з Чернігівського музею М. Коцюбинського. На двох перших сторінках зроблено записи рукою Ольги Косач-Кривинюк. Ось їх зміст: «Записи Колодяженські (с. Колодяжне коло м. Ковеля на Волині) пісень. Занотували Леся Українка і її сестра Ольга. Ольга Косач-Кривинюк, 12. III.1941 р.». «Уривок з одного із двох великих зошитів із записами народних пісень, що зробила Леся Українка і віддала на перегляд М. В. Лисенкові і вони в нього десь загубились та й не були повернуті Лесі, Ольга Косач-Кривинюк. 12. III.1941 р.»

Коли ж робила записи народних пісень Леся Українка в тому зошиті, який зберігся? За свідченням Климента Квітки (передмова до збірки «Народні мелодії. З голосу Лесі Українки записав і упорядкував Климент Квітка» — Київ, 1917), деякі тексти записали Леся та її брат Михайло Косач близько 1890 року безпосередньо від волинських селянок і селян. А ось як саме це було, згадує сестра Ольга: «1890 року справляли колодяженці «Купала» зараз за нашим садом, бо там того року була паренина. Лесі було тяжко ходити на двох милицях, але пам'ятаю, що вона таки пішла подивитися на «Купала» та послухати купальських пісень. Вона якраз тоді їх і записувала».

У листі до Михайла Драгоманова Леся Українка писала: «... за чотири місяці маю півтораста обрядових пісень зібраних». Більшість із них були наспівані подругу її дитячих літ Варварою Дмитрук.

Дивне відчуття плинності часу вселяється в душу, коли гортаєш сторінки цього зошита. А може, нічого тут дивного? За кожним рядком пісні бачиш простих людей, добрих хранителів казок, повір'їв, звичаїв та легенд. І ніби не було отих ста років, довгої течії життя. Мимоволі спадають на думку слова Лесі Українки:

Всі розмови, не скінчені тут, на землі,
десь кінчилися там, між зірками.

А зорі вічні, як земля і небо, сонце і вода, ліси і трави... Вічна і народна пісня. Леся Українка все життя пам'ятала слова і мелодії народних пісень, почутих і записаних нею на Волині. Навіть останні дні її життя були віддані народній пісні. У травні — на початку червня 1913 року в Кутаїсі, на порозі відходу у вічність, вона продиктувала Клименту Квітці ще пісні, які зберігала її пам'ять. І сама стала безсмертною піснею.

Волинська область.

Володимир ДУПАК, «Голос України»

У серпні, за порогами

— З 15 — 18 років Леся Українка цікавилась Запорожжям, Січчю, козацтвом, писала про це. Незабаром, сподіваюся, знайдемо джерела, які підтвердять здогадки про те, що вона, якби прожила більше могла бути нашою землячкою.

Таку заяву — досить несподівану — зробив запорізький краєзнавець, член Спілки письменників України Марко Шевельов на урочистому мітингу з нагоди відкриття на будинку залізничного вокзалу «Запоріжжя-друге» меморіальної дошки з написом: «9-10 серпня 1907 року в Олександрівську перебувала велика українська поетеса Леся Українка».

Появою дошки місто зобов'язане саме Марку Шевельову. Це він звернув увагу в «Повному зібранні творів», що дорогою на лікування до Криму, куди Леся Українка їхала з чоловіком Климентом Квіткою, вони зупинилися в Олександрівську (з 1921 року — Запоріжжя).

«Любі мої! — писала Леся Українка батькам у Гадяч. — Оце ми вже їдемо. Поки що без інцидентів... Тут ми спинилися на ніч, бо дві ночі провести в вагоні було б трудно, тим більше, що на другу ніч вже не було плацкарт, а тіснота і духота були страшенні. В Севастополі будемо або в 5 г. (тепер 12 дня), або як ще десь заночуємо, то ввечері. Будьте здорові. Цілую всіх. К(льоня) кланяється. Ваша Леся.».

Після цього Марко Шевельов написав листа до Інституту літератури й попросив подивитися на конверт, чи нема там зворотньої адреси, даних про те, звідки саме посилали листа. З інституту повідомили, що то був не лист у конверті, а поштова картка. І на ній є штемпель поштового відділення вокзалу «Олександрівськ-другий».

Марко Шевельов виношував думку: було б добре увічнити пам'ять про перебування Лесі в Запоріжжі. А коли вдалося визначити місце її перебування, то зрозумів: місце меморіальної дошки — на будинку вокзалу, тоді його називали ще Катерининським. Голова Запорізької міської Ради народних депутатів Олександр Головко схвально сприйняв подання письменника.

Запоріжжя.

Олексій КАВУН, «Голос України»

«Стане початком тоді мій кінець»

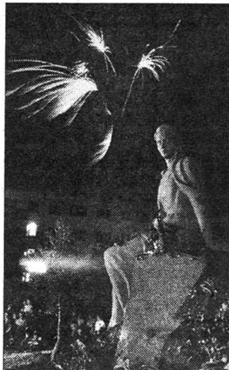
ВОНА просто повернулася додому з далекої дороги. І сіла відпочити...

От тільки виїхала звідси маленькою дівчинкою. А повернулася через дуже багато десятиліть. І в червоному граніті. Тут, де пам'ятник, — площа Лесі Українки, палац культури імені Лесі Українки. Навіть місцева газета має назву «Лесин край».

Зовсім близько — Случ з його гранітними берегами, які обходила маленька Леся. Якщо від будинку, де з'явилася на світ майбутня поетеса і де тепер її музей, спускатися до річки, можна напитися води з джерела, яке теж називають Лесиним.

А ще є «Лесині джерела», цьогорічного серпня таке літературно-мистецьке свято в Новограді-Волинському має відбутися вже вдев'яте. Торішнє запам'яталося не офіційними промовами на мітингах, а піснями, якими бриніло місто, бо на свято з'їхалися професійні й самодіяльні майстри сцени з усієї України. А високий берег Случі перетворився в зал для глядачів і став він затісний, бо хоч тільки-но відшуміла злива, зійшовся сюди весь Новоград-Волинський. І на острів, що посеред Случі, вийшли Мавка з Лукашем. Кажуть, що таку виставу, декораціями для якої була сама природа, а враження від дійства підсилювалося найновішими світловими ефектами, було поставлено взагалі вперше в театральній практиці. Тою «Лісовою піснею» місцевий народний театр мовби екзамен складав перед земляками прославленої поетеси.

Землякам Лесі Українки особливо приємно читати рядки з її листа до матері: «Мені здається, що я просто згадала наші ліси і затужила за ними. А то, що я здавна тую мавку в «умі держала», ще аж із того часу, як ти в Жаборищі мені щось про мавок розказувала... Зачарував мене сей образ на весь вік».

Колишню Жаборицю, що, як і Новоград-Волинський, лежить на Случі, чомусь було перейменовано на Заріччя, нинішні діти там, як і скрізь тепер, краще знають американські мультики, ніж українські казки й легенди. Та все ж віриться, що й вони зрозуміють, що для Лесі Українки туга за рідним краєм оберталася спалахом творчості, в якому народився геніальний твір.

А їй так багато доводилося бувати далеко від рідного краю. Мовби справдився той сум, з яким вона, за спогадами рідних, декламувала зовсім маленькою байку Глібова «Кущ та Билина», особливо ж закінчення: «Ох, кущику, я на чужині»... Навіть другий її «день народження» (це тоді, як у листопаді 1882 року у львівському журналі вперше з'явився під віршем підпис Лесі Українки) примітний тим, що сталося це за тим кордоном, який штучно розділяв тоді українців. А вдома її рідну мову переслідували, на Косачів за їхнє українофільство дивилися з підозрою.

Сидить на уламку скелі гранітна Леся, осяяна вогнем феєрверку. Спалах його скороминучий. Але сама поетеса, як і її героїня, мала в серці те, що не згоряє. Стихнуть слова, сказані про Лесю Українку на ювілейних зібраннях, відбринять улітку піснями «Лесині джерела». Та хоч скільки теплоти ми вкладаємо у проведення ювілейних заходів, не забуваймо, що творила вона не для ювілеїв. Тому незалежно від річниць просто перечитаймо її твори. А ще спробуймо бути такими, як вона, патріотами. І повірте, проблем у нашої держави тоді буде напевне менше...

Новоград-Волинський.

Фото Ігоря БОРЕМСЬКОГО.

Віктор СУВОРОВ (Володимир Різун):

«Мрію про зустріч з Україною»

Розмова з письменником, засудженим до смертної кари

ПІСЛЯ публікації в «Голосі України» інтерв'ю з батьком колишнього контррозвідника ГРУ, двічі засудженого в СРСР до страти Володимира Різуна, а нині популярного письменника Віктора Суворова «На колінах прошу прощення у батька» («ГУ» від 22.07.95 р.) редакція і автор одержали багато листів. Одні читачі, переважно люди старшого віку, ветерани, різко засуджували «зрадника Батьківщини» і вимагали виконати смертний вирок. Інші — їх була більшість — дякували за публікацію і просили продовжити розповідь про незвичайну долю автора «Криголаму», «Акваріуму» — книг, «що потрясли світ».

Зважаючи на зацікавленість читачів, автор цих рядків спробувала з'ясувати юридичні аспекти історії з колишнім земляком, а нині громадянином Великобританії, письменником В. Суворовим, звернувшись до головних правників держави. Зокрема, готуючись до зустрічі з міністром юстиції України С. Головатим, сподівалась почути відповіді на такі запитання: чи дійсні в Україні судові вироки, винесені 17 років тому військовою колегією Верховного суду СРСР В. Різуну? Чи може він розраховувати на громадянство України?

На жаль, зустрічі з шановним міністром юстиції не відбулося. Через свого прес-секретаря він запропонував звернутися до нього листом, у якому детально викласти своє прохання...

У Верховному суді чемно зустріли, уважно вислухали, хоч коментувати делікатне питання відмовилися. Заступник голови Верховного суду України, голова колегії з кримінальних справ В. Маляренко пояснив: суддя розглядає будь-яке питання лиш тоді, коли перед ним лежить кримінальна справа.

Тим часом в один із суботніх днів пролунав телефонний дзвінок, і вже знайомий мені спокійний, з нотками легкої іронії голос мовив: «Добридень, турбує Суворов із Лондона...»

З дозволу мого співрозмовника я записала розмову на плівку і пропоную її увазі читачів.

—Володимире Богдановичу, у мене відбулася розмова у Верховному суді України з приводу вашої реабілітації...

—І що відповіли служителі Феміди?

—Порадили вам або вашим батькам звернутися спочатку до вищих судових інстанцій Росії, а потім — України.

—Я ні до кого за помилуванням не звертався і звертатися не буду. Я нікому не заподіяв лиха. Україні — тим більше. Можливо, навпаки, своїм розривом з комуністичним режимом, своїми книгами наближав незалежність України. Але якщо хтось доведе, що перед Україною я винен, хай Україна мене розстріляє...

—Ви так легко вимовляєте ці страшні слова...

—Я ніколи не боявся смерті. Страшно було померти не написавши «Криголаму», інших книг. А тепер мені не страшно — якщо мене уб'ють, то книги мої розстріляти не зможуть. Ніколи.

—За яких умов ви приїхали б в Україну?

—За дуже простих — якщо український суд скаже, що я не злочинець. Якщо ж він вважає, що я злочинець, то, звичайно, я приїхати не зможу, бо я думаю інакше. Повторюю — Батьківщину я ніколи не зраджував, я порвав з тоталітарною системою.

—Вам потрібна гарантія безпеки в Україні?

—Я особисто ніколи на цьому не наполягав. Однак, коли мене запросили торік до Польщі, уряд Її Величності Королеви Великобританії Єлизавети II, під чиєю опікою я перебуваю, висунув польським властям вимогу про гарантію моєї фізичної безпеки. І такі гарантії польська влада дала. Тож якщо уряд України скаже: письменник Суворов — наш гість, ми йому гарантуємо безпеку, в Росію ми його не передамо, тут його не вб'ють — я пакую валізи...

—Сподіватимемося, що так воно і буде. Як то зрадіють ваші і вашої дружини батьки, численні шанувальники!.. До речі, останні дуже цікавляться, над чим нині працює Віктор Суворов.

—Спасибі на доброму слові. Закінчив дві частини книги «Остання республіка», глави з якої, як ми і домовлялися, я вам надіслав для «Голосу України». Ця книга ось про що. Комуністи 50-х років втлумачували нам, що до війни ми були не готові. Що у нас все було погане — танки, літаки, генерали... Я доводжу неспростовними фактами і документами: до війни ми готувалися. Але не до оборонної, а до наступальної, загарбницької. Адже не могло так бути, що розпочали війну, як дурні, а завершили, як герої, у Берліні.

—Що буде після «Останньої республіки»?

—«Контроль» пам'ятаєте? Я хотів продовжити «Криголам» ось такими невеликими детективними романами, в котрих пояснити, як ішла підготовка до війни. У «Контролі» мені потрібно було для цього когось поставити біля Сталіна. У новому романі «Державниця» таку роль виконує жінка.

—Цей роман уже видано?

—Ні. Я тільки-но закінчив писати. Тут, на Заході, пропонують його видати. До речі, якщо в Україні є серйозний видавець, котрий хоче друкувати мої книги українською мовою, охоче з ним співпрацюватиму. Мої книги видавалися п'ятнадцятьма мовами світу, а українською, на превеликий для мене жаль, ні...

—Володимире Богдановичу, крім літературної праці, ви ще займаєтеся викладацькою?

—Так, я викладаю тактику, стратегію, конструкцію танка, історію воєнного мистецтва у Військовій академії Великобританії. Це моя основна робота, а у вільний від роботи час я пишу книги. Навчаю не потенційних ворогів, бо, як бачите, військові України, Росії, Франції, Англії, інших держав чудово співпрацюють у військах ООН.

—Ви викладаєте в академії під прізвищем Різун чи Суворов?

—Ні під тим, ні під другим. У мене є третє прізвище.

—Англійське?

—Я приїхав у Великобританію влітку 1978 року. Мені сказали: або сам захищайся, або ми тебе будемо захищати — вирішуй! На той час у мене були малі діти, дружина, я згодився на пересторохи. У кожному окремому випадку мені давали рекомендації, як чинити, куди їхати, з ким зустрічатися, а з ким — ні. Я це сприймаю як професіональну пораду. Мені відразу було надано британське громадянство і відпрацьовано таку систему, за якою в одному місці я з'являвся під одним прізвищем, в іншому — під іншим.

—Але тепер у вас постійне англійське прізвище, ім'я?

—Звичайно. Та коли я їду за кордон, то їду як письменник Суворов.

—Нині, напевно, вами вже не цікавляться колишні колеги з ГРУ чи КДБ?

—Я ніколи й не відчував їхньої цікавості. У Британії швидко обламають роги таким «цікавим». Та й те сказати: будь-яка провокація доведе лиш те, що проти мене як людини можна врешті-решт щось зробити, але проти моїх ідей — ні. Я свою справу зробив і тепер мені, повірте, не страшно. Не хочу сказати, що я щось видатне зробив, але я хоч щось робив... Однак це вже інша тема.

—Дуже б хотіла почути одного разу ваш голос по телефону: «Зустрічайте, прилітаю у Бориспіль!»

—Я можу про це лише мріяти. І чекати.

—Дякую вам за розмову.

... Після розмови перечитую глави з книги Володимира Богдановича Різуна (Віктора Суворова) «Остання республіка», його погляди на другу світову — відомі. Йдеться про радянсько-фінську війну. І знову — нестандартний і глибокий аналіз: до війни Радянський Союз готувався давно й грунтовно. Втім, пропонуємо уривки — читайте самі.

Розмову вела
Лідія ТИТАРЕНКО.

На знімку: зустріч далеко від України, ліворуч — Віктор Суворов (Різун), праворуч — його батько Богдан Різун.

Як я воював з марсіанами

(УРИВОК ІЗ КНИГИ «ОСТАННЯ РЕСПУБЛІКА»)

ВОДНОМУ з вельми знаних й у військовому світі відомому навчальному закладі десь наприкінці вісімдесятих років завершився навчальний рік. Спорожніли коридори, затих сміх в садках тінявих...

Нашому брату-викладачеві благодать: забирайся на цілий день у бібліотеку й гризи граніт науки — ніхто не заважатиме.

Обклався я томами, ніби бастіони навколо себе спорудив, оборону неприступну, щоб не помітили мене, щоб від роботи не відволікали.

Та знайшли мене і відволікли: є можливість відзначитися. Викликає великий начальник, ставить завдання: допомогти інженерам той самий комп'ютер переладнати. «Я, — кажу, — в комп'ютерах не дуже...»

А начальник відповідає, що цього від мене й не вимагають: там уже шість електронних експертів два місяці чаклують — одного з Японії виписали, двох з Америки привезли, решта — свої. І мене до них — чудова сімка. Інтернаціонал. Комп'ютер перелаштовують на іншу програму. Два тижні терміну залишилося. Свою роботу електронну інженери кріпко знають, але їм потрібний хтось, хто вигадував би фантастичні воєнні ситуації, щось на зразок війни світів: наші проти марсіан або щось таке. Комп'ютер спеціально створений для моделювання бойових операцій.

І я пішов.

Тут треба зробити відступ. Від теми.

Мені іноді запитання ставлять, з приводу викладацької діяльності. Знов-таки — участь у налаштуванні військового комп'ютера неймовірної потужності... Це для ядерної війни. Запитання мені прямо не формулюють, але якось пов'язують: лекції читаєш, навчаєш офіцериків ворожих, і тут-таки — про совість, про кинуту батьківщину...

Запитання зрозумів. Відповідаю: якщо моя люба батьківщина і в новому тисячолітті не відмовиться від ідеї світової революції і кинеться в усьому світі встановлювати комуністичні порядки, то я не лише ворожих офіцерів навчатиму й братиму участь у налаштуванні військових комп'ютерів, а й з автоматом у руках піду воювати проти комунізму.

Та коли світової революції не станеться, коли моя чудова батьківщина не кинеться в нападі шаленства на всіх своїх сусідів, то мої лекції нікому шкоди не завдадуть. І комп'ютер той сумирно дзижчатиме у прохолодному підземеллі.

Отже, спускаюся туди, де чаклують електронні корифеї. З собою валізу довідкової літератури приніс. Розклав.

І розпочали. Моделюємо якусь фантастичну війну.

— Можна армійську наступальну операцію прокрутити?

— Будь ласка, — відказують. — Хоч фронтову.

Гаразд. Почали. Заходжу з того, що прошу ввести температуру повітря: мінус 41 за Цельсієм.

Мені здалося, що комп'ютер зблиснув люттю, замерехтів увесь і завив від обурення. Відповідь миттєва: задано нездійсненну умову — за такої температури провадження наступальних операцій неможливе.

Я наполягаю. Комп'ютер мою вимогу відкидає. Експерти починають нервувати. Мені пояснюють, що розумна машина дурну інформацію не сприйме.

А я не фантазував, не війну світів розігрував, а нашу нещасну Зимову війну: 30 листопада 1939 року Червона Армія ступила на землю Фінляндії. Вдень — стерпно, вночі — більш-менш, на ранок — мінус 41 за Цельсієм. А потім в інші дні та ночі бувало гірше.

Та їм, бусурманським дітям, не поясниш, їм до цього діла нема. Їм би кнопки свої натискати.

А я роблю перший для себе висновок: пізньої осені 1939 року товариш Сталін поставив Червоній Армії нездійсненне завдання — прорвати «Лінію Маннергейма» на Карельському перешийку.

Червона Армія нездійсненне завдання виконала.

Зізнаюся, у мене раніше ті самі настрої були: Червона Армія у Фінляндії зганьбилася на весь світ... Задум у мене простий був — програти війну у Фінляндії на свій кшталт, не так, як дурні сталінські генерали воювали, а по-своєму, по-розумному...

Та з'ясувалося, що жодне військо світу за мінус 41 наступальних операцій не провадило. І жоден не сміє сміятися з моєї армії. Самі спробуйте. Тоді смійтеся.

Та як же фіни захищалися?

Захист — інша справа. Двадцять років практично весь військовий бюджет Фінляндії йшов на створення укріплень на Карельському перешийку. Було побудовано захисну лінію завдовжки 135 кілометрів і завглибшки до 90 кілометрів. Фланги упиралися у Фінську затоку та Ладозьке озеро. За безкраїми мінними полями, за протитанковими ровами та гранітними надовбами, за залізобетонними тетраедрами та дротяними огорожами у десять, двадцять, тридцять рядів (на висоті 65,5 — сорок сім рядів) густого мінованого колючого дроту на металевих кілках, центральні ряди — вбиті в землю рейки замість кілків, так-от, за цими огорожами — залізобетонні каземати: три, чотири, п'ять поверхів під землю, перекриття — півтора-два метри фортифікаційного залізобетону, наповнено стінки [illegible]иккриття панцирними плитами, [illegible] це завалено багатотонними гранітними брилами і засипано грунтом. Все замасковано. Над цими казематами уже піднялися густі ялинові ліси. А ліси снігом засипано. Кулеметники, стрільці, артилеристи сидять за[illegible]цирем і бетоном, глибокі амбр[illegible]и гасять спалахи пострілів, спотворюють і глушать звук стрілянини — стріляють впритул, а нам здається — стрілянина з-за далекого лісу... А всередині у них, у кожному казематі — склад набоїв і палива, всередині — теплі спальні приміщення, кімната відпочинку і кухня, і їдальня, і туалет, і водогін, і електростанція...

Та спробуйте наступати за цих умов. Спробуйте відрізати пораненому ногу, коли за тоненькою стіною шпитального намету мінус 40, а всередині — мінус 30.

Так-от, за мінус сорок і нижче здатна наступати лише моя армія. Лише вона здатна творити дива, творити те, що неможливо.

Одне слово, комп'ютер [illegible] 41 не прийняв. Не переварив. [illegible]ів. Не зжер. Не зжував. Не схлямав.

— Гаразд, — кажу, — припустимо, що температури взагалі жодної не було. Адже буває таке, що немає температури.

Вводимо другий параметр: глибина снігового покриву — півтора.

— Півтора? Чого півтора? Сантиметра, дюйма, фута?

— Метра, — відказую. — Метра, хлоп'ята.

І знову комп'ютер заревів.

Мій читачу, ви нікому не розповідайте, а я вам таємницю військову відкрию: у них на Заході взагалі всі військові комп'ютери слабкі на нерви.

Він тут-таки і скипів: так воювати не можна!

Я уточнюю, що під снігом болота, котрі не замерзають — сніг їх від морозу береже. Фінляндія — країна тисячі озер, та підійди ж ти і збагни, де озеро, а де поле? Все навколо біле та пухнасте, та мерехтливе. А ще під снігом — брили гранітні. На вигляд, поле рівне, сніг та й сніг, та пішли туди танки і переламали котки, гусениці порвали. Ще до того, як потрапили на мінне поле. Місцевість, так би мовити, протитанкова. Танкам тут робити нема чого, чи поле в кам'яних брилах, чи озеро, чи хащі непролазні. І все це мільйонами мін нашпиговано.

Та всіх цих подробиць комп'ютер чути не хоче: якби не було боліт і озер, якби не було різко пересіченої місцевості, якби не було велетенських гранітних брил, то все одно за такого снігового покриву воювати не можна.

Так-от, товариш Сталін поставив Червоній Армії двічі нездійсненне завдання.

А я вводжу відомості про те, що світлого часу в грудні — зовсім небагато. О четвертій годині — темрява. А туди, вище до півночі, — день ще коротший чи взагалі жодного немає дня.

А я вводжу відомості про ліси: висота дерев, середня відстань між стовбурами, товщина стовбурів. А відповідь все одно та сама — тут наступати не можна.

У лісах танкам робити нема чого, в лісах вогонь артилерії коригувати неможливо. Ліс. Непрохідний ліс. Тайга. Лінії обрію немає. Артилерійський спостерігач не бачить, куди падають снаряди: над головою свистить, виє, а куди падає — не добрати. А з батареї волають у слухавку: недоліт? переліт? А біс його знає! Бачити розриви можна лише з того боку галявини, на яку оці снаряди падають. А фінська артилерія у цих місцях була завжди. Кожна батарея за багато років мирного часу пристріляла рубежі: навідники, коригувальники, командири знають дані для стріляння напам'ять...

Комп'ютер нічого цього приймати не бажає, оператори лаються. Сперечалися-сперечалися, пішли на компроміс: температури взагалі не було, снігу не було, не було боліт і лісів, день ніколи не закінчувався. Вирішили воювати так, щоб природа наступати не заважала. Припустили, що є лише перепони вибухові та невибухові, протипіхотні та протитанкові і є захисні споруди. Вводжу щільність мінування. Вводжу відомості про смугу загорож — глибина від 15 до 60 кілометрів: мінні поля, ескарпи, контрескарпи, лісові завали, у непрохідних столітніх ялинових лісах — вузькі коридори в снігу. (Снігу, домовилися, немає, та коридори зосталися, нікуди з них не звернеш — трапилася танковій колоні наша зустрічна машина — дави її. Інакше — ніяк.) Штучні перепони вписано в місцевість, а місцевість перерізано струмками і річечками з обривчастими берегами. Береги ескарповано. Всі мости підірвано. Всі підходи до мостів міновано, всі прострілюються снайперами. За цим — головна смуга захисту завглибшки 7—12 кілометрів. Та це відомо мені зараз, а тоді радянському командуванню це було невідомо, як і обрис переднього краю. За головною смугою — знову загорожі та ще одна смуга захисту, і знову мінні поля, загорожі, і ще одна смуга захисту.

— А який бетон? — цікавиться комп'ютер.

Відповідаю: цемент марки «600», арматура сталева, 95 кілограмів арматури на кубометр бетону.

Ну, думаю, загадав я сірому загадку, думати йому тепер три дні. Та я помилився. Комп'ютер відповів швидко і рішуче: напрям головного удару Лінтула — Віїпурі; перед наступом — вогнева підготовка: перший повітряний, епіцентр — Каннельярві, еквівалент 50 кілотонн, висота 300; другий вибух повітряний, епіцентр — Лоунатйокі, еквівалент... третій вибух... четвертий...

Я операторам: стоп, машина, повний назад!

— Без ядерної зброї не можна?

— Не можна, — комп'ютер відповідає.

Чи будь ти мудра голова, будь у тебе якнайпотужніший комп'ютер, відповідь та самісінька: без ядерної зброї не вийде. Ні в кого не вийде!

Висновок: Червона Армія прорвала «Лінію Маннергейма», тобто зробила неможливе. Тричі неможливе. Таке було можливе лише у нас. І лише за товариша Сталіна. І лише після великого очищення війська: наказ не виконано — розстріл на місці. Як розстріл командного складу 44-ї стрілецької дивізії перед строєм.

Прорив «Лінії Маннергейма» — це перший в історії приклад прориву довготермінової захисної смуги. Лише після того, як Червона Армія у Фінляндії вчинила щось поза рамками уяви, експерти стали припускати, що прорив теоретично можливий.

Навіть без снігу і морозу, навіть без боліт, озер, річок і лісів сама лишень «Лінія Маннергейма» була неприступна. Так-от, Червона Армія взимку 1939—40 року вчинила диво. Непотрібне, безглузде, але диво. Криваве, страшне, але велике.

Прорвати такі укріплення не можна ані за п'ять, ані за вісім років. Червона Армія вчинила це за три місяці.

Червона Армія у Фінляндії довела, що вона може виконати будь-яке завдання. Навіть нездійсненне. Двічі нездійсненне. Три і чотири рази нездійсненне.

Зізнаюся, довго проганяти операцію мені не дозволили. Вже наступного дня електронні інженери пішли скаржитися великому начальникові: нам потрібен реаліст, а не фантаст. І замість мене послали реаліста.

Та я не тужив. Головне було зроблено. І коли нема більше доступу до комп'ютера такої потужності, то я вирішив провадити наукові експерименти. І провів. Не в Фінляндії, а в сусідній Норвегії, що загалом, майже те саме. Чудові там місця: сніг рипить, ялинки довкола. Краще за Швейцарію. Для експерименту в Берліні біля Бранденбурзької брами купив ялові чоботи, шинельку і «гостроверхий суконний шолом», який пропаганда прозвала «будьонівкою», а народ того шолома називав «богатиркою». Біля Бранденбурзької брами такого добра — поклади. Приїхав до Норвегії, відкатав тиждень на лижах, щовечора обіцяючи собі науково-історичний експеримент розпочати, але все якось відкладав. Потім зважився. Взув чоботи, зодягнувся у шинель і суконну шапку-богатирку-будьонівку з червоною зіркою (народ у вестибюлі від мене — врізнобіч), узяв пляшку «Столичної», банку тушкованки, хліба паляницю. І — на мороз. Вирішив ніч одну переспати в снігу. На ялинкових гілочках. Теоретично можливо: снайпери не дошкуляють. І немає ризику наступити на якусь вибухову гидоту: перевірено — мін немає. Загони лижників-автоматників раптовими ударами не набридають. Усього й діла — ніч переспати. Стрибаю на морозі годину. Стрибаю другу, третю. Розпочав експеримент за температури мінус 34. На сон не дуже тягло. Горілка у плащці прозорість стала втрачати, біла, як молоко. Паляниця стала дзвінкою, як сосновий стовбур. З тушкованкою також щось негаразд. А не до кожного ж нашого солдатика тушкованка доходила. Ще годину стрибаю. А температура швиденько так — униз та вниз. Дійшло до мінус 39... Пальці ніг втрачають чутливість. Дихати стає неможливо — обпалює усе всередині...

Коротше, до світанку, а він тут пізній, не дотягнув. Каюся. Проте негативний результат експерименту — для науки також результат. Усім, хто розповідає цікаві історії про те, що воювати ми були не готові, всім, хто розносить байки про низькі бойові якості Червоної Армії, настійливо рекомендую мій експеримент повторити.

Так ось. Лише той історик, який у шинелі і чоботях у грудні проведе одну ніч під Сормулою або Виборгом, нехай сміється над неготовністю Червоної Армії до війни. Я теж радий посміятися з приводу низьких бойових якостей Червоної Армії, але вважаю, що права такого в мене немає.

Так що ж трапилось у Фінляндії?

А трапилася трагедія. У високих кремлівських кабінетах ухвалили рішення відрізати Німеччину від стратегічної сировини у Швеції. Швеція — це мідь, свинець, цинк і, звичайно, залізна руда високої концентрації. Задум — прибрати ці багатства до рук або, принаймні, поближче до них підібратися. Шлях через Фінляндію. Заодно — додати ще одну республіку до «нерушимого союза». Створили «уряд» з офіцерів НКВС та ГРУ. «Президентом» поставили Отто Куусінена (його дружина у той час працювала в нелегальній резидентурі Ріхарда Зорге), міністрами — радянські комуністи фінського походження. Було створено «червону армію Фінляндії», яка мала переможно увійти в Гельсінкі і підтримати «повсталий пролетаріат», а наша Червона Армія мала трішки допомогти «братам по класу».

Усе населення Фінляндії було вже поділено на білих і червоних. Так звані білофіни підлягали ізоляції і ліквідації. На них чекало те саме, що на польських офіцерів...

А фіни вперлися. Білого прапора не викинули. Зустріли наших визволителів снайперським вогнем. Вони двадцять років чекали від нас саме цього кроку. І готувалися.

Розпочалася війна, штурм, прорив. Проте прорвати «Лінію Маннергейма», як ми тепер знаємо, неможливо. За жодних умов.

Усе життя я чув думку: та що було з тією Фінляндією вовтузитися! Нігтем її! Цю думку висловлювали видатні стратеги і політики, журналісти, генерали, адмірали, прості люди на вулиці...

Погодьмося на хвилинку з такою думкою. Коли й справді там не було чого так довго вовтузитися, то тоді зрозуміймо й Сталіна. Він думав так само: та що з нею вовтузитися! Тож і підготовки відповідної не було. А були настрої шапкозакидальницькі. Ці настрої зрозумілі, особливо після блискучого Халхін-Голу: влітку 1939 року Жуков розгромив японську армію, а восени — наказ Мерецкову ввести війська у Фінляндію... Звісно, після розгрому японців ніхто всерйоз не ставився до підготовки операції в Фінляндії... І обпеклися.

Проте швидко зреагували. І все зробили як слід.

Червона Армія відразу після перших боїв забула про шапкозакидальницькі настрої. Бійці і командири Червоної Армії зрозуміли — перед ними сильний ворог: дисциплінований, добре думає, хоробрий.

Такого супротивника треба поважати, тим більше, що вся досконала техніка Червоної Армії у таких умовах не має сенсу.

Було визнано на всіх рівнях (погортаймо воєнні журнали тридцятих років!), що прорвати «Лінію Маннергейма» не можна ні за п'ять, ні за десять років. Не можна взагалі прорвати. Ніколи. Жодними силами.

Будували її лише з однією метою — стримати прорив саме Червоної Армії. А якої ж іще? І ось Червона Армія «Лінію Маннергейма» прорвала. Прорвала взимку. Прорвала без підготовки. Експромтом. Не за десять років, не за п'ять років — а за три місяці.

Усі, хто пророкував, що Червона Армія ніколи «Лінію Маннергейма» не прорве, були, м'яко кажучи, посоромлені. Червона Армія, проломивши «Лінію Маннергейма», спростувала і відкинула уявлення світової військової науки про нездоланність подібних укріплень і ліній.

Військовим експертам слід було визнати дивовижні бойові якості Червоної Армії і помилковість своїх прогнозів. З бойових дій у Фінляндії випливав лише один висновок: для Червоної Армії немає нічого неможливого. Коли вона спроможна вести наступ у таких умовах, отже, вона здатна наступати в будь-яких інших — гірше за ці не буває. Коли Червона Армія проломила «Лінію Маннергейма», отже, вона готова розтрощити Європу і кого завгодно.

Переможна Червона Армія здійснила те, що стратеги Заходу вважали за неможливе. Проте стратеги не визнали помилковості своїх прогнозів і передрікань. Замість цього вони оголосили Червону Армію... не готовою до війни.

І ми це проковтнули.

З'їли.

Зхрумали.

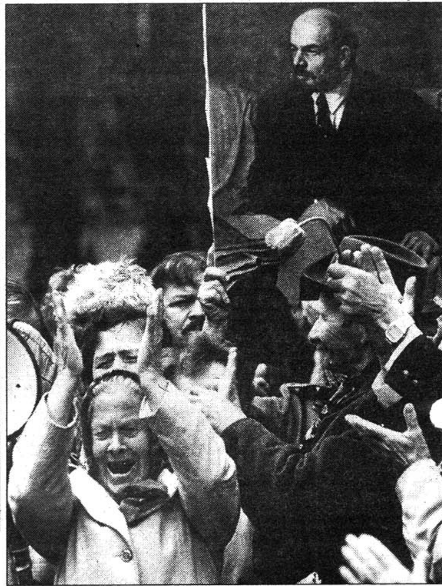
Злопали...

24 лютого 1996 року. № 37 (1287)

Олександр КЛИМЕНКО (фото),
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ,
«Голос України»

Ми такі різні... Але це чудово!

Ми такі різні — характерами, поглядами, ідеалами. Декотрі — часом не без успіху — роблять із нашої несхожості страшний жупел, щоб лякати нас. Розбрат, мовляв, розвал. Міцної руки, значить, треба. Щоб як раніше — одностайно, однаково. Скажи слово супроти — і скрутять тебе, попруть на Соловки чи й відразу на той світ.

Мільйони людських душ подалися в підпілля: ми ховалися самі в собі, щоб ніхто не підгледів, не підслухав. На жаль, те підпілля затяглося на довгі десятиріччя. Декотрі так і не вийшли з цього постійного страху, декотрі так призвичаїлися до дводушності, що інакше вже й не можуть. Ті вирвалися з підпілля з бурхливою радістю, а ті — зі злістю на всіх і на все за жорстоке ув'язнення. Коротше кажучи, що не людина — то власний біль, свої наміри, надії. Всього не перелічити, не зважити. Та й чи треба?

Головне в іншому: ми — такі різні — насправді дуже й дуже схожі. Адже всі ми хочемо жити й любити, ростити діток. Мати добру роботу, радо повертатися додому, зустрічатися з добрими людьми... Скажіть-бо, хто цього не хоче? Хто??? Бачте, одностайно...

А що ми різні — то це ж чудово. Нарешті можемо говорити, що думаємо (ще не зовсім, але наближаємося до того). Світ саме тим і прекрасний, що різноманітний. Інакше став би сірою і задушливою казармою.

Не допустимо більше того. Саме та «одностайність», саме ота «єдність» калічить душі і сварить людей, а право несхожості — ніколи. Вільні душі завжди знайдуть спільну мову.

Так ми збережемо все найкраще, що маємо в душах, — правду, любов, щирість, вірність роду своєму прекрасному. А отже — і нашу неповторну, єдину в усій Галактиці, Україну.

Бережімо душі. Не даймо деяким «підганяти» нас до якихось «ізмів». Адже не душу треба підганяти до якоїсь там системи, а навпаки...

Людмила ФІСЮН, «Голос України»

МПА: питання залишилось відкритим

МОЖНА вважати, що парламентський тиждень, який минув, ознаменувався розв'язанням одного з найскладніших питань: вступати Україні чи ні до Міжпарламентської асамблеї країн СНД (МПА)?

Після тривалих дискусій і переговорів народні депутати вирішили покінчити з традиційною практикою «нереєстрування», ініційованою правим крилом у Верховній Раді. І наприкінці робочого дня в середу нарешті зареєструвалися і розпочали повноцінне сесійне засідання.

Пропонувалося три шляхи оформлення стосунків з МПА: вступити, приєднатися як спостерігачеві чи сказати рішуче «ні». За вступ, як і раніше, висловлювалися комуністи, соціалісти та частина аграрників. Проти — Рух, «Державність», «Реформи» та близькі їм по духу фракції. Ще напередодні винесення питання на розгляд подавали й компромісну ідею. Такою, приміром, на думку одного з лідерів Руху Олександра Лавриновича, могла б бути роль спостерігача в МПА. Хоча тоді, користуючись крилатою фразою пана Лавриновича про «коня й вершника», де в ролі вершника в МПА виступає Росія, а роль коня пророкують Україні, незрозуміло, що цінного для розв'язання наших нагальних економічних і політичних питань дав би статус спостерігача? Адже в цьому разі, як стверджує член фракції комуністів Валентина Семенюк, повноцінного голосу в асамблеї Україна все одно не отримала б.

Однак таке рішення за бажання і справді можна було б розглядати як компромісне. Бо примирило б лівих і правих у парламенті і дало надію на більш радикальне в майбутньому. Можливо й про членство.

Але остаточне рішення прийняте не було. Є домовленість, що згодом Президія Верховної Ради повернеться до питання про МПА і, ймовірно, запропонує новий проект.

А поки що, на думку багатьох, народні депутати прийняли досить мудре рішення. Дещо пригасивши пожежу конфлікту і запишивши, за висловленням одного з лідерів «Реформ» Сергія Терьохіна, сили для важливіших питань. Таких як проекти Держбюджету на 1996 рік та Конституції України.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

ГЕОРГ КРУПП РОЗШУКУЄ ЗІНУ БАБЕНКО

ВІН ПАМ'ЯТАЄ не стільки її саму, скільки відчуття: солодкий щем від сумовитої колискової, сріблястий сміх, співучий голос, лагідні, як у матінки, очі, надійна рука, що міцно стискувала його маленьку долоньку. І коли гукала йому здалеку: «Грицю, Грицю!» — щодуху мчав на той поклик.

Що ще?.. Хіба те, що дуже побивалася за ріднею...

Заступник голови правління одного з найбільших у світі Дойче-банку Георг Крупп вибачливо посміхається: мало запам'ятав... Тільки ім'я — Зіна Бабенко.

Покійна мама розповідала йому, що коли молоденьку українську бранку Зіну Бабенко на самому початку війни привезли до німецького міста Кельна і випало їй служити в сім'ї Круппів, то було їй, може, років сімнадцять. Із п'ятьох дітей чомусь найбільше уподобала наймершенького Георга — усе Грицем називала.

У сім'ї Зіну любили. Фрау Крупп усе вмовляла дівчину залишитися з ними назавжди. Та вона відразу після визволення подалася додому...

Тепер от уже сивочолий чоловік, солідний банкір Георг Крупп, згадуючи Зіну, побивається: в Україні нині скрутно, багато людей бідують. Може, й Зіна потребує допомоги, може, вона самотня чи хвора. Тільки як її знайти?

Георг Крупп по весні збирається в Україну. Вважає, що повинен. Тут під час війни залишилися на полі бою два його рідних дядьки. Один згинув десь на півдні, а сліди другого знайшлися недавно. У Соколовому, під Харковом, зберігся горбик землі, який доглядає чиясь добра душа.

У кожної людини свої борги і настає час їх роздавати. От і пан Крупп хоче їх повернути — і живим, і мертвим.

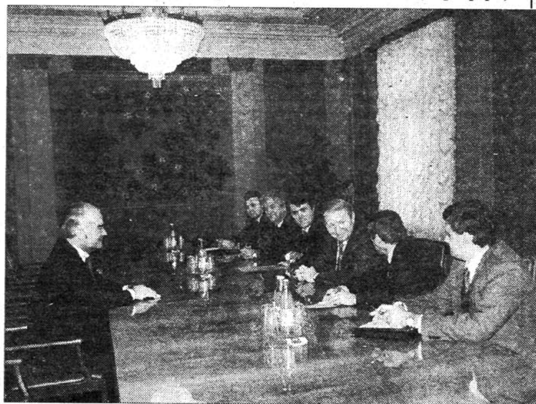
— Війна... Хто винен? А боляче всім. Зіну запам'ятав, а дядьків — ні, зовсім малим був, — скрушно й розгублено зітхає пан Крупп.

... Я бачила робочий календар пана Круппа, в якому візити, поїздки по цілому світу розписані на кілька місяців наперед. Не раз брала у нього інтерв'ю і щоразу це було або в автомобілі між зустрічами, або в аеропорту за кілька хвилин до вильоту. Проте пам'ятаю, як треба було рятувати ще зовсім юну доньку моїх знайомих, коли перша складна операція з видалення гідроми під черепом не дала бажаного результату (скільки коштує подібна операція за кордоном — розповідати не треба). Попросила допомогти пана Круппа, і для таких турбот він знайшов час: за кілька днів дівчина вже була в одній із клінік Німеччини.

... Зіно Бабенко, славна дівчино-українко з 1942 року, відгукніться: ваш Гриць розшукує вас!

На знімку: Президент України Леонід Кучма приймає Георга Круппа.

Фото Анатолія БОВТА. (Укрінформ)

Чотириногі європейці

ЩО ОЗНАЧАЄ для великого європейського політика скористатися службовим становищем в особистих цілях — пояснювати не треба. Кожному відомо, що це може означати для людини, все життя якої, немов рентгенівськими променями, просвічується громадською думкою і якій варто лишень злегка оступитися, щоб стати здобиччю політичних опонентів.

Усе це не гірше за інших було відомо покійному Франсуа Міттерану. Та одного разу він не злякався можливих звинувачень у зловживанні. І в усій Франції не знайшлося жодної людини, яка кинула б камінь у президента.

У Міттерана пропав улюблений лабрадор. Справдився кошмарний сон, що переслідує будь-якого собачника: свиснув на прогулянці — а з кущів, де зник твій пес, у відповідь тільки тиша...

Як бути? Президент Франції скористався найефективнішим засобом з усіх, що були в його розпорядженні, — розповідає Богдан Борисов у журналі «Европа». — Він звернувся до нації по телебаченню: будь ласка, допоможіть! Французи побачили на своїх домашніх екранах зовсім не такого Міттерана, до якого звикли. З ними розмовляв не можновладець, не президент великої держави: просила допомогти просто людина похилого віку, засмучена пропажею друга.

І нікому не спало на думку заїкнутися про те, що ось, мовляв, добре бути собакою, коли у тебе господар — у Єлисейському палаці: адже президентові в ефірному часі не відмовлять, не те що рядовому платникові податків... Нікому. Навпаки, вся Франція хвилювалася про свого президента, і вся Франція зітхнула з полегшенням, коли втікача знайшли й повернули власникові.

Пригода з президентським лабрадором — лише один епізод, але він яскраво свідчить про те, яке місце займають наші менші брати в житті французів, та й загалом європейців. Франція зрозуміла Міттерана. Та й чи могло бути інакше в країні, де, згідно із статистикою, кожний другий громадянин тримає якусь домашню тварину? За даними Національного інституту статистики та економічних досліджень, 1991 року в будинках французів мешкало 7 мільйонів собак, 5 мільйонів кішок, 4 мільйони птахів, 9 мільйонів акваріумних риб. Париж вважається першою європейською столицею щодо кількості собак: їх там близько 200 тисяч.

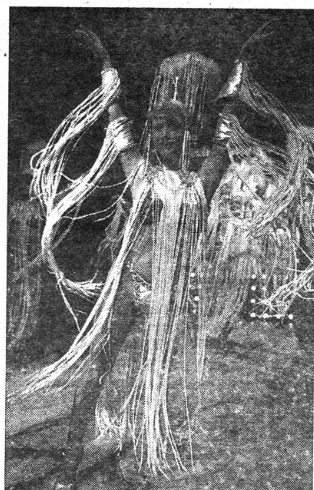
Кажуть, французи — народ скупий. Може, так воно й є насправді, але самі вони пишаються тим, що для своїх чотириногих, крилатих, хвостатих вихованців не шкодують нічого. За підрахунками того самого інституту, на домашніх тварин французи витрачають загалом 22 з лишком мільярда франків на рік.

Наталя ФІЛІПЧУК, «Голос України»

Карнавал: роби, що хочеш

НІ, ТРИ МІСЯЦІ зими для середньоєвропейської людини все-таки забагато. Особливо тяжко пережити лютий: на вулиці холодно, а підігріти себе — нема нагоди, всі різдвяні та водохрещенські свята позаду. Мабуть, тому з такою радістю європейці проводжають зиму.

В Україні — масляною, в Німеччині та Іспанії — карнавалами, у Франції — «марді гра» (такий собі французький гібрид масляної з карнавалом). Хоч у Бразилії нині зовсім не холодно, але й там добре пам'ятають своє європейське коріння, отож традиційно в останній тиждень лютого влаштовують грандіозне свято, яке справедливо називають найбільшим карнавалом у світі.

Не буде перебільшенням сказати, що карнавал у Бразилії — свято національне. Розповідаючи про якісь буденні події, бразильці часто говорять: це було до чи після карнавалу. Звиваються тіла, гримлять барабани, музика заглушує голоси. І поліція нікого не тягне до в'язниці, звинувачуючи у порушенні спокою. Цього року на бразильський карнавал з'їхалося близько 30 тисяч туристів. Більшість з них переконана, що не шкодуватиме за втраченими грошима: таке свято не може розчарувати.

Не скупляться на гроші й організатори карнавалу. Оформлення тільки однієї колони столичної святкової маніфестації коштувало приблизно півтора мільйона. Але муніципалітет упевнений, що більшість з цих грошей повернуть гаманці бразильців і туристів. Та хіба можна взагалі говорити про гроші, коли у країні свято. Його репетиції тривають 3—4 місяці, як правило, в районах, де мешкають заможні люди. Вони, до речі, зовсім не заперечують. Навпаки, якщо у якійсь із колон не вистачає останньої «деталі» для карнавалу, дістають свої тугі гаманці. За кілька тижнів до початку карнавалу ділове життя у Бразилії завмирає — всю увагу віддано конкурсу шкіл (учнів також залучають до свята), вибору короля карнавалу «Момо». «Монархом» може бути будь-хто, якщо доведе, що він найвеселіший, найкрасивіший і найтовстіший. А його принцеса повинна скласти конкуренцію найвідомішим топмоделям.

І ось свято розпочалося: місцеві журналісти ведуть цілодобові трансляції, напівголі грації (обох статей і різної вагової категорії) так вихиляють стегнами і притоптують, що здається, місяць не витримає і впаде на землю (пам'ятаєте, як це вже сталося в казці Чуковського). Кажуть, той, хто вміє добре відпочивати, зможе і добре працювати. Отож цього тижня всі, без винятку, бразильці доводили, що «працювати» вони вміють. Коли — головою, а коли — й стегнами.

Їм можна тільки позаздрити. Проте повернемося до нашої масляної. Чим не прекрасне свято?Але, мабуть, ще нам далеко до бразильців. Адже вони не відмовляли собі у задоволенні повеселитися навіть у найскрутніші роки економічної кризи.

Дайджест

Кірсан-хан ставить мат

Його приймав у Ватикані Іоанн Павло II. Він подарував Папі шмат землі на каспійському узбережжі. Сусідню ділянку презентував Саддаму Хусейну. Сам не молиться ні Ісусу, ні Аллаху,— лише Будді. Благословив його Далай-лама, а монголи подарували меч Чингіс-хана, який створив імперію від Тихого океану до Чорного моря.

Такий він, президент Калмикії Кірсан Ілюмжинов, 1962-го року народження.

Калмикія вчетверо менша за Польщу і має 350 тисяч населення. Ілюмжинов, напевно, від скромності не вмре, заявляючи: «Я хан в російській імперії. І зроблю все, щоб відродити монархію в Росії». Для майбутнього царя навіть припас корону. Золоту, оздоблену 1022 діамантами. Купив у Гаррі Каспарова, який отримав її за перемогу над Анатолієм Карповим.

У шахи Кірсан грає з дитинства. Уже в другому класі виборов титул чемпіона серед юніорів Калмикії. Збиралися навіть віддати його до шахової школи Михайла Ботвинника.

Ілюмжинов приятелює як із Каспаровим, так і з Карповим, які побили між собою горшки. Коли він став президентом, переніс столицю російських шахів до Елісти. Організував два чемпіонати Росії з шахів, обіцяючи учасникам високі нагороди. Через два роки в Калмикії відбудеться світова шахова олімпіада під егідою Міжнародної шахової Федерації, яку з листопада минулого року очолює Ілюмжинов.

1989 року Кірсан Ілюмжинов одержав диплом елітного МДІМВ, який в ті часи «кував» кадри для радянської дипломатії. Уже на початку 1993 року він заявив, що є засновником 50 фірм з річним оборотом пвмільярда доларів. Під час виборчої кампанії об'їжджав калмицькі степи «Лінкольном» й обіцяв кожному по сто доларів, якщо виграє вибори. Знизив ціни на хліб і молоко, дотуючи пекарні й молокозаводи, заохотив приїзд російських естрадних зірок. Й успішно переміг калмицького генерала і колишнього секретаря обкому КПРС.

Коли прийшов до влади, повчав Бориса Єльцина, як керувати державою. Кірсан хвалився, що побився з російським Президентом об заклад на дві пляшки горілки, що буде першим у Російській Федерації, хто розжене Ради. Свого слова дотримав — подав Єльцину приклад, з якого той скористався восени 1993 року, розпустивши Ради всіх рівнів. Несподівано президент Калмикії перейшов на бік Руслана Хасбулатова й Олександра Руцького.

Калмицький керманич стверджує, що на нього працюють десятки радників-астрологів. «Не підписую жодного декрету без поради зірок», — зізнається. Щодня вранці маги вичищають президентський палац від злих духів і нечистої сили.

Ясновидяча болгарка Ванга — почесна жителька Калмикії і добра знайома Кірсана. Так принаймні стверджує Ілюмжинов.

Зірки підказали Ілюмжинову, що він повинен продовжити своє президентство. Ясновидяча Ванга порадила призначити дострокові президентські вибори і навіть назвала найсприятливіший день — 15 листопада. Своїм можливим конкурентам Кірсан заявив: «Закладаюсь на пляшку горілки, що зірки будуть до мене прихильні». І не помилився. Тим більше, що був єдиним кандидатом. Суперники просто не мали шансів зареєструватися. Місцеві газети писали, що «така людина, як Кірсан народжується раз на тисячу років».

Знайшлися, звичайно ж, і тверезіші пояснення дострокових виборів, у результаті яких Кірсан узаконив своє президентство до кінця століття.

Джерело багатства калмицького президента, як стверджують перевіряючі, що постійно навідуються до Елісти, походить з державної каси.

На початку 1994 року тодішній міністр внутрішніх справ Росії Віктор Єрін доповідав Єльцину, що керований Ілюмжиновим банк «Степ» отримав у 1992 році 14 мільярдів рублів кредиту під дуже низький відсоток на закупівлю вовни. Більшість цієї суми було переведено в долари або продано у вигляді високого кредиту іншим приватним фірмам. До речі, засновний капітал «Степу» усього 150 мільйонів рублів, з яких 100 — гроші, зняті з фальшивих авізо. Як стверджував Єрін, Ілюмжинов і його оточення перевели на закордонні рахунки майже 7 мільйонів доларів.

Торік Калмикію потряс новий скандал. З'ясувалось: мільярди рублів, що переказувались як дотації для республіки, зникли безслідно. Кар'єра Ілюмжинова висіла на волосинці, яку в будь-який момент міг обірвати Єльцин. І Кірсан затіяв вибори, а увагу своїх співвітчизників відвернув дискусією про впровадження в республіці багатожонства.

Ілюмжинов поєднує політику, бізнес, шахи і астрологію. Калмицький «хан» розігрує партію, в якій ставить мат у першу чергу своїм опонентам. «На Чумацькому Шляху вже поєдналися дві половини космічного шахового поля. Починаю грати з Долею. Нехай буде для мене щасливою!» — написав новоявлений хан у своїй книзі «Терновий вінок президента».

(За матеріалами зарубіжної преси підготував Олександр ПІСКУН).

Олексій КАВУН,
«Голос України»

Професія — зек

Коростишівська районна газета висунула кандидатом для занесення до книги рекордів Гіннесса Валерія Липського, який, маючи 42 роки, вже встиг вісім разів сісти на лаву підсудних і заробити 45 років тюремного ув'язнення.

Почалося все з того, що відбувся переляком, коли, навчаючись у восьмому класі, поцупив чужі речі. Та вже через кілька місяців загримів на два роки в колонію для неповнолітніх. Як тільки вийшов звідти, одразу заробив чотири роки, скорочені амністією. Подальша біографія — то калейдоскоп строків, які йому відміряли суди Коростишева, Житомира, Києва. Більше амністій уже не було, зате двічі, відбуваючи покарання, каявся у скоєнні інших злочинів і заробляв... більший строк.

На книгу рекордів Липський, мабуть, не тягне, та все ж за його біографією можна вивчати, як наші суди тлумачать статті Кодексу. Відсидів від дзвінка до дзвінка попередній строк у вісім років і знову — за своє. Разом з речами вкрав і паспорт. Та не вдалося пожити під чужим прізвищем, щоб сховатися від міліції, яка після крадіжок швидко виходила на нього. Але ніхто вже не вірить, що через 9 років, які цього разу визначив суд, Липський знову не візьметься за своє.

Житомирська область.

Реклама

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

МХЛ неодмінно житиме, хоч декому й муляє очі

МИ ВЖЕ не раз писали про те, що президент Російської хокейної спілки Валентин Сич сповнений рішучості підім'яти під себе Міжнаціональну хокейну лігу. А ще пан Сич вбачає корінь усіх останніх невдач і негараздів російського хокею в тому, що в МХЛ виступає ряд клубів з інших держав, зокрема й київський «Сокіл».

Отож, Валентин Лукич, не соромлячись, заявляє, що настав час гнати «чужинців» у три шиї. Як розповів начальник київського хокейного клубу Василь Фадєєв, президент РХС робив усе можливе, щоб не відбулася нарада президентів клубів МХЛ у Магнітогорську. І головне — щоб усунути з дороги її президента москвича Роберта Черенкова. У хід пішли різні методи: підмови, погрози. Але клуби МХЛ виявили згуртованість і стійкість. Тому плани пана Сича поки що не здійснилися. Хоча важко повірити, що він отак просто складе зброю.

— 27 січня завершився термін повноважень президента МХЛ Роберта Черенкова, — розповідає В.Фадєєв. — Отож, вирішили зібратися в Магнітогорську, щоб і перевибори провести, і відверто поговорити. Хоча Валентин Лукич Сич попереджав усі російські клуби, що, мовляв, вам не слід їхати на нараду. Не буде в Магнітогорську вас — не буде кворуму, не відбудуться вибори президента, і МХЛ розпадеться. І московські клуби, за винятком «Спартака», вирішили, як то кажуть, пересидіти у кущах, удаючи з себе нейтралів.

— Так хто ж не приїхав?

— Представники московських клубів «Динамо», ЦСКА, «Крилья Совєтов», ярославського «Торпедо», «Сєверсталі», нижегородського «Торпедо». Надіслали телеграми про підтримку Черенкова новосибірці, омичі, а проти нього — з Нижньокамська.

— І це все?

— Ні. Були також спроби керівника регіональної урало- сибірської федерації пана Альхерта завадити представникам підлеглих йому клубів їхати до Магнітогорська. А в перспективі вийти з МХЛ і створити власну лігу. Але марно. На магнітогорську нараду прибули посланці 23 клубів. Як бачите, кворум був. Двадцять делегатів підтримали кандидатуру пана Черенкова. Отже, він залишився президентом МХЛ і щиро пообіцяв бути діяльним.

Дуже вплинув на ситуацію відкритий лист федерацій хокею України та Казахстану на захист МХЛ, який сприяв єдності.

Таким чином пан Сич залишився з клубами першої та другої ліг і збірними Росії. А от елітні команди — поза межами його впливу...

Отак закінчився цей етап боїв за існування МХЛ. І все ж мене, зрозуміло, найбільше цікавить доля «Сокола». Є, на жаль, у нього недоброзичливці в Росії. Їхні імена відомі, як і імена друзів. Знайома принципова позиція головного тренера ЦСКА Віктора Тихонова, який послідовно підтримує право киян на місце в МХЛ.

Не утримався від спокуси поговорити на цю тему з давнім знайомим, головним тренером «Крильєв Совєтов» Ігорем Дмитрієвим.

— За Валентина Сича відповідати не збираюся, — сказав Ігор Юхимович. — Хоча від нього особисто не чув висловлень про суто російську хокейну лігу. Читав про це лише в пресі. Але справа тут не в Сичі. На все слід дивитися ширше. Я особисто переконаний, що команди України, Казахстану, Білорусі обов'язково повинні грати в МХЛ. Адже у цих країнах традиційно сильний хокей. Він, немає сумніву, розвиватиметься й надалі, буде конкурентоспроможним.

Гадаю, що хокей на міжнародному рівні має особливе забарвлення. Це, як правило, — додаткові емоції, захоплююча боротьба, хороший клас. І раніше був свідком великих хокейних свят у Києві. Зрозуміло, що грати у такій атмосфері велика насолода. От і сьогодні в Київському палаці спорту аншлаг.

Є й інший (як на мене дуже суттєвий) бік справи, що підкріплює аргументи прихильників існування МХЛ. Скажімо, «Сокіл» сьогодні спонсорує компанія «Пепсі», а нас — «ТДК». Уявімо, що киян немає у лізі. Тоді ми одразу позбавимо наших ділових партнерів і благодійників величезного шматка рекламного «пирога». Адже нас тут показують по телебаченню. І ми рекламуємо «ТДК» на українському просторі...

На знімку: момент зустрічі «Сокола» і нижегородського «Торпедо».

Фото Миколи БОЧКА.

Шлях до збірної — через «Кубок України»

ФТУ Федерація Тенісу України Ukrainian Tennis Federation

Міжнародний турнір «Кубок України» завершує зимовий сезон в нашій країні. Свого часу зірки українського тенісу: Лариса Савченко, Наталя Медведєва, Олена Брюховець, Ольга Лугіна, Андрій Медведєв, Дмитро Поляков, Андрій Рибалко, — боролися за призи цього змагання.

А яким буде нинішній турнір, що стартує завтра і триватиме до 2 березня? Про це розповідає президент ФТУ **Герман БЕНЬЯМІНОВ:**

— Окрім найсильніших українських тенісистів, на криті корти Республіканського стадіону в Києві вийдуть також спортсмени з Молдови та Білорусі. Призовий фонд — 5 тисяч доларів. Цю суму виділив спонсор турніру — транспортно-експедиційна компанія «Інтертранс». Нагадаю, що генеральний спонсор нашої федерації відома компанія «Утел».

Особливо цікавою очікується боротьба в чоловічому розряді. Адже в ньому розігруватимуться не лише призи, а й вакантні місця в національній збірній, яка 5—7 квітня в Загребі проведе матч Кубка Девіса з тенісистами Хорватії.

Отже, запрошуємо любителів тенісу відвідати цікаві поєдинки розіграшу «Кубка України».

Микола КОСИЙ, «Голос України»

Харківському футболові наказано довго жити...

Усе почалося з того, що наприкінці січня нинішнього року президент АТ «Спортивний клуб «Металіст» Дмитро Дрозник заявив, що він найближчим часом закриває спортивні школи і секції, «заморожує» головну базу спортивного клубу — стадіон «Металіст», оскільки місцева влада не звертає ніякої уваги на важке становище спорту, повністю відійшла від розв'язання його фінансових проблем.

Заява Д.Дрозника не залишилася без уваги. Через кілька днів чиновники від спорту провели прес-конференцію, на якій зазначили, що вони обома руками за розвиток фізкультури і спорту. Але, підкреслили, важко знайти спільну мову з керівництвом клубу.

Либонь, так і не знайшли. Бо вже наприкінці минулого тижня керівник «Металіста» підписав кілька наказів, якими закривається більшість спортивних залів, припиняються заняття в спортивних школах і секціях. Все опечатується, відключається від тепла і електроенергії. Футбольна команда переселяється з весни на свою заміську базу. А футбольна школа «Металіст», що дала світові за 20 років існування немало висококласних майстрів, згідно з опублікованим наказом, узагалі ліквідовується. До речі, як відзначають місцеві спортивні журналісти, головний склад минулого сезону «Металіста» був укомплектований в основному саме її вихованцями.

... Тим, хто, може, не дуже добре знає історію вітчизняного футболу, нагадаю. Футбольна команда «Металіст» була однією з небагатьох українських команд, які протягом років відстоювали честь вітчизняного футболу на союзних чемпіонатах. Нерідко завойовувала престижні місця. Була володарем кубка. Виступала в міжнародних турнірах... Нинішні результати, м'яко кажучи, більш ніж скромні — перша ліга українського чемпіонату. Але ця обставина, кажуть, не особливо непокоїть керівництво клубу і гравців команди. Квартири, престижні авто другорядні середнячки одержують сьогодні куди легше, ніж у ті роки, коли «Металіст» був знаний у футбольному світі.

Важко сказати, чим керувався Д.Дрозник, розпускаючи футбольну школу «в інтересах футбольної команди». Спеціалісти відзначають, що рішення президента не стільки поліпшить становище основної команди, скільки завдасть їй шкоди хоча б уже з тієї причини, що кожний клуб, відповідно до регламенту чемпіонату України вищої і першої ліг зобов'язаний мати власну дитячу футбольну школу.

Перша реакція на безпрецедентне рішення така: керівництво і тренерський склад школи, а також група футболістів — ветеранів «Металістів» звернулися з відкритим листом до властей міста і області, в якому висловлюється протест проти таких дій керівництва клубу і прохання про його відставку. «Мова йде не тільки про те, що ми залишаємося без роботи. На вулиці опиниться більше тисячі дітей, які можуть ще більше погіршити криміногенну ситуацію в регіоні».

Першість країни з футболу

Календар ігор, перша ліга, друге коло

23 тур. 31 березня, неділя.

Поділля (Хмельницький) — Металіст (Харків), Хімік (Житомир) — Хімік (Сіверськодонецьк), Верес (Рівне) — Кристал (Чортків), ФК Львів — Буковина (Чернівці), Сталь (Альчевськ) — Закарпаття (Ужгород), Шахтар (Макіївка) — Скала (Стрий), Поліграфтехніка (Олександрія) — Металург (Нікополь), Нафтохімік (Кременчук) — СК Одеса, Ворскла (Полтава) — Темп-Адвіс (Хмельницький), Дніпро (Черкаси) — Динамо-2 (Київ).

24 тур. 3 квітня, середа.

Хімік Ж — Металіст, Поділля — Хімік С, ФК Львів — Кристал, Верес — Буковина, Шахтар — Закарпаття, Сталь — Скала, Нафтохімік — Металург, Поліграфтехніка — СК Одеса, Дніпро — Темп-Адвіс, Ворскла — Динамо-2, Нафтовик (Охтирка) — Явір (Краснопілля).

Матчі 23—24 турів команд-учасниць 1/4 фіналу Кубка України відбудуться 25 та 28 травня.

25 тур. 8 квітня, понеділок.

СК Одеса — Дніпро, Металург — Ворскла, Скала — Нафтохімік, Закарпаття — Поліграфтехніка, Буковина — Шахтар, Кристал — Сталь, Хімік С — ФК Львів, Металіст — Верес, Нафтовик — Хімік Ж, Явір — Поділля.

26 тур. 11 квітня, четвер.

Металург — Дніпро, СК Одеса — Ворскла, Закарпаття — Нафтохімік, Скала — Поліграфтехніка, Кристал — Шахтар, Буковина — Сталь, Металіст — ФК Львів, Хімік С — Верес, Явір — Хімік Ж, Нафтовик — Поділля, Темп-Адвіс — Динамо-2.

27 тур. 16 квітня, вівторок.

Верес — Явір, ФК Львів — Нафтовик, Сталь — Металіст, Шахтар — Хімік С, Поліграфтехніка — Кристал, Нафтохімік — Буковина, Ворскла — Закарпаття, Дніпро — Скала, Динамо-2 — Металург, Темп-Адвіс — СК Одеса.

28 тур. 19 квітня, п'ятниця.

ФК Львів — Явір, Верес — Нафтовик, Шахтар — Металіст, Сталь — Хімік С, Нафтохімік — Кристал, Поліграфтехніка — Буковина, Дніпро — Закарпаття, Ворскла — Скала, Темп-Адвіс — Металург, Динамо-2 — СК Одеса, Хімік Ж — Поділля.

29 тур. 24 квітня, середа.

Скала — Темп-Адвіс, Закарпаття — Динамо-2, Буковина — Дніпро, Кристал — Ворскла, Хімік С — Нафтохімік, Металіст — Поліграфтехніка, Нафтовик — Шахтар, Явір — Сталь, Поділля — ФК Львів, Хімік Ж — Верес.

30 тур. 27 квітня, субота.

Закарпаття — Темп-Адвіс, Скала — Динамо-2, Кристал — Дніпро, Буковина — Ворскла, Металіст — Нафтохімік, Хімік С — Поліграфтехніка, Явір — Шахтар, Нафтовик — Сталь, Хімік Ж — ФК Львів, Поділля — Верес, СК Одеса — Металург.

Матчі 29—30 турів команд—учасниць 1/2 фіналу Кубка країни відбуватимуться в резервні дні.

31 тур. 2 травня, четвер.

Сталь — Хімік Ж, Шахтар — Поділля, Поліграфтехніка — Явір, Нафтохімік — Нафтовик, Ворскла — Металіст, Дніпро — Хімік С, Динамо-2 — Кристал, Темп-Адвіс — Буковина, СК Одеса — Закарпаття, Металург — Скала.

32 тур. 5 травня, неділя.

Шахтар — Хімік Ж, Сталь — Поділля, Нафтохімік — Явір, Поліграфтехніка — Нафтовик, Дніпро — Металіст, Ворскла — Хімік С, Темп-Адвіс —Кристал, Динамо-2 — Буковина, Металург — Закарпаття, СК Одеса — Скала, Верес — ФК Львів.

33 тур. 10 травня, п'ятниця.

Буковина — Металург, Кристал — СК Одеса, Хімік С — Темп-Адвіс, Металіст — Динамо-2, Нафтовик — Дніпро, Явір — Ворскла, Поділля — Нафтохімік, Хімік Ж — Поліграфтехніка, Верес — Шахтар, ФК Львів — Сталь.

34 тур. 13 травня, понеділок.

Кристал — Металург, Буковина — СК Одеса, Металіст — Темп-Адвіс, Хімік С — Динамо-2, Явір — Дніпро, Нафтовик — Ворскла, Хімік Ж — Нафтохімік, Поділля — Поліграфтехніка, ФК Львів — Шахтар, Верес — Сталь, Скала — Закарпаття.

35 тур. 18 травня, субота.

Поліграфтехніка — ФК Львів, Нафтохімік — Верес, Ворскла — Хімік Ж, Дніпро — Поділля, Динамо-2 — Явір, Темп-Адвіс — Нафтовик, СК Одеса — Металіст, Металург — Хімік С, Скала — Кристал, Закарпаття — Буковина.

36 тур. 21 травня, вівторок.

Нафтохімік — ФК Львів, Поліграфтехніка — Верес, Дніпро — Хімік Ж, Ворскла — Поділля, Темп-Адвіс — Явір, Динамо-2 — Нафтовик, Металург — Металіст, СК Одеса — Хімік С, Закарпаття — Кристал, Скала — Буковина, Сталь — Шахтар.

37 тур. 1 червня, субота.

Хімік С — Закарпаття, Металіст — Скала, Нафтовик — Металург, Явір — СК Одеса, Поділля — Темп-Адвіс, Хімік Ж — Динамо-2, Верес — Дніпро, ФК Львів — Ворскла, Сталь — Нафтохімік, Шахтар — Поліграфтехніка,

38 тур. 4 червня, вівторок.

Металіст — Закарпаття, Хімік С — Скала, Явір — Металург, Нафтовик — СК Одеса, Хімік Ж — Темп-Адвіс, Поділля — Динамо-2, ФК Львів — Дніпро, Верес — Ворскла, Шахтар — Нафтохімік, Сталь — Поліграфтехніка, Буковина — Кристал.

39 тур. 9 червня, неділя.

Ворскла — Шахтар, Дніпро — Сталь, Динамо-2 — ФК Львів, Темп-Адвіс — Верес, СК Одеса — Хімік Ж, Металург — Поділля, Скала — Явір, Закарпаття — Нафтовик, Буковина — Металіст, Кристал — Хімік С.

40 тур. 12 червня, середа.

Дніпро — Шахтар, Ворскла — Сталь, Темп-Адвіс — ФК Львів, Динамо-2 — Верес, Металург — Хімік Ж, СК Одеса — Поділля, Закарпаття — Явір, Скала — Нафтовик, Кристал — Металіст, Буковина — Хімік С, Поліграфтехніка — Нафтохімік.

41 тур. 17 червня, понеділок.

Нафтовик — Кристал, Явір — Буковина, Поділля — Закарпаття, Хімік Ж — Скала, Верес — Металург, ФК Львів — СК Одеса, Шахтар — Темп-Адвіс, Сталь — Динамо-2, Нафтохімік — Дніпро, Поліграфтехніка — Ворскла.

42 тур. 20 червня, четвер.

Явір — Кристал, Нафтовик — Буковина, Хімік Ж — Закарпаття, Поділля — Скала, ФК Львів — Металург, Верес — СК Одеса, Сталь — Темп-Адвіс, Шахтар — Динамо-2, Поліграфтехніка — Дніпро, Нафтохімік — Ворскла, Хімік С — Металіст.

43 тур. 25 червня, вівторок.

Динамо-2 — Нафтохімік, Темп-Адвіс — Поліграфтехніка, СК Одеса — Шахтар, Металург — Сталь, Буковина — Хімік Ж, Кристал — Поділля, Скала — ФК Львів, Закарпаття — Верес, Металіст — Явір, Хімік С — Нафтовик.

44 тур. 28 червня, п'ятниця.

Темп-Адвіс — Нафтохімік, Динамо-2 — Поліграфтехніка, Металург — Шахтар, СК Одеса — Сталь, Кристал — Хімік Ж, Буковина — Поділля, Закарпаття — ФК Львів, Скала — Верес, Хімік С — Явір, Металіст — Нафтовик, Ворскла — Дніпро.

ЕСЛИ ВАШ БИЗНЕС – РОЗНИЧНАЯ ТОРГОВЛЯ, СП «ДУНКАН-КИЕВ» – НАДЕЖНАЯ ЕГО ПЕРСПЕКТИВА!

Duncan

г. Киев, пр. Освободителей, 1

☎ 543-79-56, 543-79-57
543-79-14, 517-84-84

ФИЛИАЛЫ В УКРАИНЕ:

«ДУНКАН-БЕЛАЯ ЦЕРКОВЬ»
г. Белая Церковь, ул. Матросова, 50 ☎ 4-91-57

«ДУНКАН-ВИННИЦА»
г. Винница, ул. Театральная, 24 ☎ 32-39-23

«ДУНКАН-ГОРЛОВКА»
г. Горловка, ул. Мориса Тореза, 7 ☎ 9-33-19

«ДУНКАН-ДНЕПРОДЗЕРЖИНСК»
г. Днепродзержинск, ул. Спортивная, 38 ☎ 3-72-73

«ДУНКАН-ДНЕПРОПЕТРОВСК»
г. Днепропетровск, ул. Гагарина, 57 ☎ 47-81-35

«ДУНКАН-ДОНЕЦК»
г. Донецк, ул. Красноармейская, 76 ☎ 55-84-04

«ДУНКАН-ЕВПАТОРИЯ»
г. Евпатория, ул. Горького, 16 ☎ 6-11-76

«ДУНКАН-ЖИТОМИР»
г. Житомир, ул. Театральная, 8 ☎ 37-04-88

«ДУНКАН-ЗАПОРОЖЬЕ»
г. Запорожье, ул. Инженерная, 1 ☎ 57-06-09

«ДУНКАН-ИВАНО-ФРАНКОВСК»
г. Ивано-Франковск, ул. Ст. Бандеры, 1 ☎ 2-21-77

«ДУНКАН-КАМЕНЕЦ-ПОДОЛЬСКИЙ»
г. Каменец-Подольский, ул. Галицкого, 3/19 ☎ 2-13-93

«ДУНКАН-КЕРЧЬ»
г. Керчь, ул. Орджоникидзе, 88 ☎ 3-35-70

«ДУНКАН-КИРОВОГРАД»
г. Кировоград, ул. Яновского, 65/52 ☎ 23-55-72

«ДУНКАН-КРАМАТОРСК»
г. Краматорск, ул. Маяковского, 9, к. 22 ☎ 5-93-55

«ДУНКАН-КРАСНЫЙ ЛУЧ»
г. Красный Луч, ул. Интернациональная, 37 ☎ 2-42-36

«ДУНКАН-КРЕМЕНЧУГ»
г. Кременчуг, пр. Полтавский, 2 ☎ 4-01-35

«ДУНКАН-КРИВОЙ РОГ»
г. Кривой Рог, ул. Вахтангова, 6-А ☎ 28-00-18

«ДУНКАН-КРЫМ»
г. Симферополь, ул. Гайдара, 4-А ☎ 22-03-06

«ДУНКАН-ЛУГАНСК»
г. Луганск, 2-ой Оборонный проезд, 5 ☎ 54-65-65

«ДУНКАН-ЛУЦК»
г. Луцк, пр. Перемоги, 1 ☎ 3-11-65

«ДУНКАН-ЛЬВОВ»
г. Львов, ул. Петрушевича, 2 ☎ 76-48-20

«ДУНКАН-МАРИУПОЛЬ»
г. Мариуполь, ул. Набережная, 1 ☎ 22-13-29

«ДУНКАН-НИКОЛАЕВ»
г. Николаев, пр. Мира, 27-Г ☎ 21-71-65

«ДУНКАН-НИКОПОЛЬ»
г. Никополь, ул. Антипова, 50 ☎ 1-11-06

«ДУНКАН-ОДЕССА ЛТД»
г. Одесса, ул. Екатерининская, 25 ☎ 24-95-16

«ДУНКАН-ПАВЛОГРАД»
г. Павлоград, ул. Ватолина, 4 ☎ 3-13-24

«ДУНКАН-ПОЛТАВА»
г. Полтава, ул. Овощная, 7 ☎ 4-31-23

«ДУНКАН-РОВНО»
г. Ровно, ул. Шевченко, 3 ☎ 22-11-25

«ДУНКАН-СЕВАСТОПОЛЬ»
г. Севастополь, пр. Героев Сталинграда, 22 ☎ 41-19-88

«ДУНКАН-СЕВЕРОДОНЕЦК»
г. Северодонецк, пр. Гвардейский, 32/2 ☎ 3-51-45

«ДУНКАН-СУМЫ»
г. Сумы, ул. Третья Заводская, 3 ☎ 24-58-23

«ДУНКАН-ТЕРНОПОЛЬ»
г. Тернополь, ул. Микулинецкая, 24а ☎ 2-51-40

«ДУНКАН-УЖГОРОД»
г. Ужгород, ул. Приборостроителей, 2 ☎ 3-72-78

«ДУНКАН-ХАРЬКОВ»
г. Харьков, ул. Плехановская, 18,
гостиница «Старт», к. 209-216 ☎ 21-71-82

«ДУНКАН-ХЕРСОН»
г. Херсон, ул. Нефтяников, 5 ☎ 9-60-46

«ДУНКАН-ХМЕЛЬНИЦКИЙ»
г. Хмельницкий, ул. Тернопольская, 12 ☎ 2-25-46

«ДУНКАН-ЧЕРКАССЫ»
г. Черкассы, ул. Сумгаитская, 24 ☎ 65-43-45

«ДУНКАН-ЧЕРНИГОВ»
г. Чернигов, ул. Квитнева, 15-А ☎ 5-83-08

«ДУНКАН-ЧЕРНОВЦЫ»
г. Черновцы, ул. Головна, 159 ☎ 4-39-98

«ДУНКАН-ЯЛТА»
г. Ялта, ул. Рузвельта, 5 ☎ 32-80-03

МК

Procter&Gamble
зубная паста
«BLEND-A-MED»
зубные щетки
для детей и взрослых
стиральный порошок
«TIDE»
«ARIEL»
мыло
«CAMAY»
дезодоранты
«CREDO»
шампуни и ополаскиватели
«PANTENE»

UNCLE BEN's
кетчупы
соусы
рис
картофель

SC Johnson
чистящие и моющие средства

Schwarzkopf
лаки для волос
TAFT
шампуни
SCHAUMA
дезодоранты BAC
кремы
KALODERMA
туалетная вода
HATTRIC

PEPSICO
PEPSI
MIRINDA
соки в ассортименте

чай
«MILFORD»
«LIPTON»
чипсы, печенье и другие сухие закуски

продукция Харьковской табачной фабрики:
«ВАТРА»
«КОСМОС»
«УКРАИНСКИЕ»

WRIGLEY s.r.o.
жевательные резинки в ассортименте

Nestlé
бульоны
шоколадные батончики
«LION»
какао
«NESQUICK»

минеральная вода
«МИРГОРОДСКАЯ»
пиво
«СЛАВУТИЧ»

Unilever
мыло
LUX
крем
POND's
дезодоранты
DENIM
REXONA
IMPULSE
стиральный порошок
SURF
OMO

LEGO
Детские конструкторы и игрушки в ассортименте

Kraft Jacobs Suchard
жевательные резинки в ассортименте
«HOLLYWOOD»
Кондитерские изделия
Тростянецкой шоколадной фабрики «Украина»

Mars
корм для домашних животных
KITEKAT
CHAPPI
WHISKAS

Heinz
супы
кетчупы
соусы

Procter&Gamble
WRIGLEY s.r.o.
Kraft Jacobs Suchard
Nestlé

Unilever. Heinz PEPSICO Mars LEGO Schwarzkopf SC Johnson

Информация о втором выпуске акций сельскохозяйственным открытым акционерным обществом «Control Equipment» («Контрольне Обладнання»)

1. Характеристика эмитента

1.1. Название фирмы — сельскохозяйственное открытое акционерное общество «Control Equipment Ltd» («Контрольне Обладнання»). Фирма перерегистрирована из ТО «Control Equipment Ltd» («Контрольне Обладнання») в сельскохозяйственное открытое акционерное общество 16 января 1996 года, ЗКПО 19367476.

1.2. Юридический адрес акционерного общества: г. Киев, ул. Гречко, дом.2, комн. 66; сельскохозяйственный цех акционерного общества территориально расположен в с. Волокитино Путивльского района Сумской области.

1.3. Количество сотрудников фирмы составляет 210 чел.

1.4. Общее руководство деятельностью акционерного общества осуществляет собрание акционеров. Руководство текущей деятельностью акционерного общества осуществляет правление акционерного общества.

1.5. Должностные лица акционерного общества:

председатель правления (директор) Коновалов С. Н., образование высшее (в/факультет Государственной финансовой академии, Москва), специальность экономист-финансист, стаж работы с 1981 года;

главный бухгалтер Кононюк О. А., среднее специальное образование (Республиканский технологический техникум, Киев), специальность бухгалтер, стаж работы с 1966 года.

1.6. На 16 января 1996 года уставный фонд акционерного общества составил 158000000000 (сто пятьдесят восемь миллиардов) карбованцев.

1.7. В пользовании сельскохозяйственного открытого акционерного общества «Control Equipment» («Контрольне Обладнання») находится 2675,5 га земли, в том числе: пашни — 1366,7 га; сенокосов — 523, 4 га; пастбищ, садов, лесополос и прочих с/х угодий — 785,4 га.

1.8. В Уставный фонд фирмы в ноябре 1994 года внесена квалифицированная иностранная инвестиция, что освобождает акционерное общество от уплаты налога на прибыль в течение 5 календарных лет с даты ее фактического внесения.

2. Описание деловой активности эмитента

2.1. Главным предметом деятельности общества является: производство, переработка, хранение, сбыт сельскохозяйственной и другой продукции; оптовая и розничная торговля.

2.2. В настоящее время на территории сельскохозяйственного цеха ведется строительство убойного и колбасного цехов мощностью до 3 тонн в смену, введена в эксплуатацию мини-пекарня , производится монтаж оборудования пилорамы и столярного цеха.

2.3. В течение 1995 года руководством фирмы проделана значительная работа по организации экспорта в Россию произведенной сельскохозяйственной продукции. В 1996 году руководство фирмы считает необходимым и возможным обеспечить экспорт в Россию по мировым ценам большей части произведенной сельскохозяйственной продукции и продукции перерабатывающих производств.

2.4. Готовится к реализации перспективный проект размещения территории сельскохозяйственного цеха мельницы для производства муки овсяной.

2.5. Финансовая политика акционерного общества базируется на принципах стабильности, надежности, прибыльности.

2.6. Сальдовый баланс акционерного общества на 1 января 1996 года:

	Код строки	На начало года	На конец года
АКТИВ			
1. Основные средства и прочие оборотные активы, в том числе:	070	3683	188110
основные средства	010	3683	163686
незавершенные капитальные вложения (33)	030	—	17484
неустановленное оборудование (07)	035	—	6940
2. Запасы и затраты	150	927	31171
3. Денежные средства, расчеты и прочие активы, в том числе:	320	8653	20213
задолженность бюджета перед АО (68)	200	—	5577
расчеты с дочерними предприятиями (78)	220	6300	4309
касса (50)	260	—	193
расчетный счет (51)	270	444	654
валютный счет (52)	280	1801	17
прочая дебиторская задолженность	240,220, 290	110	9463
4. Убытки	330,340	—	—
Баланс	350	13265	239494
ПАССИВ			
Источники собственных и приравненных к ним средств	490	5670	199278
в том числе:			
уставный фонд	400	1000	158000
финансирование капитальных вложений	420	—	9858
прибыль истекшего года	482	—	26036
прочие фонды	410, 430, 470	4670	5384
Долгосрочные пассивы	530	—	—
Расчеты и прочие пассивы, в том числе:	750	7595	40216
за товары, срок оплаты которых не наступил	630	—	14332
расчеты с дочерними предприятиями (78)	710	—	4309
авансы полученные (61)	660	6274	15239
расчеты с прочими кредиторами (71, 76)	720	1321	6336
Баланс	350	13265	239494

3. Данные об эмиссии ценных бумаг

3.1. Решение о втором выпуске акций принято общим собранием акционеров сельскохозяйственного открытого акционерного общества «Control Equipment» («Контрольне Обладнання») 29 января 1996 года (протокол № 4).

3.2. Второй выпуск акций акционерным обществом определен в объеме 3000 (три тысячи) шт. простых акций на предъявителя номинальной стоимостью одной простой акции в 10000000 (десять миллионов) карбованцев.

3.3. Общая сумма эмиссии определяется в 30000000000 (тридцать миллиардов карбованцев), что составляет 212 000 USD (двести двенадцать тысяч долларов США).

3.4. Цель выпуска акций — увеличение объемов производственной и торговой деятельности акционерного общества через повышение заинтересованности акционеров в результатах деятельности акционерного общества, увеличение уставного фонда за счет свободных средств юридических и физических лиц.

3.5. Эмиссия простых акций на предъявителя будет проводиться серией Б за номерами 00001—03000. Акции выпускаются в натуральном виде. Акции распространяются путем свободной подписки между юридическими и физическими лицами.

В случае, если предоплата за акции превысит запланированный объем второго выпуска акций, прием средств на их оплату акционерным обществом прекращается, лишние внесенные средства возвращаются покупателям в течение 10 календарных дней.

Если уровень предоплаты за акции второго выпуска достигнет не менее 60% объема эмиссии, то уставный фонд увеличивается на фактически оплаченный объем второго выпуска акций.

3.6. Размер дивидендов по простым акциям на предъявителя определяется общим собранием акционеров и дивиденды по простым акциям на предъявителя выплачиваются один раз в квартал в течение 10 рабочих дней текущего месяца за истекший квартал.

3.7. Размещение акций производится акционерным обществом в период с 20 марта по 1 сентября 1996 года по адресам: 252154, Киев, ул. Энтузиастов 5—165.; с. Волокитино Путивльского района Сумской области (тел./факс 8-05442-51898).

3.8. Услугами посредников акционерное общество не пользуется. Срок окончания подписки на акции — 1 сентября 1996 года. Простые акции на предъявителя оплачиваются покупателями по рыночной стоимости.

3.9. Простые акции на предъявителя выпускаются в натуральном виде. На сумму принадлежащих акций, до их изготовления на предприятиях Госзнака Украины, выдается сертификат, который подтверждает владение акциями.

3.10. Акции второго выпуска распространяются путем свободной подписки между юридическими и физическими лицами.

3.11. Физические и юридические лица, заключившие договор на покупку акции, обязаны вносить средства: на расчетный счет № 3467055 (валютный счет № 8473180102/USD) в ОПЕРУ Проминвестбанка Украины, МФО 300012, ЗКПО 19367476 или на субсчет № 000467313 в Путивльском отделении АКБ «УКРАИНА» МФО 337160, ЗКПО 19367476.

3.12. Акционеры имеют право на: участие в управлении акционерным обществом; получение дивидендов, получение информации о деятельности акционерного общества, а также и другие права, предусмотренные уставом акционерного общества и действующим законодательством Украины.

4. Перечень и результаты предыдущих эмиссий ценных бумаг

Акционерным обществом произведена одна эмиссия простых именных акций на сумму 158000000000 (сто пятьдесят восемь миллиардов) карбованцев, номинальная стоимость одной акции 10000000 (десять миллионов карбованцев), что составляет 15800 (пятнадцать тысяч восемьсот шт.) простых именных акций. Все 100% объема первой эмиссии простых именных акций размещены между учредителями.

Акционерным обществом принято решение о выпуске облигаций на предъявителя в наличной форме, для свободной продажи на фондовом рынке в объеме 1960 (одной тысячи девятисот шестидесяти шт.,) на срок с 1 марта 1996 года по 1 марта 1998 года, со сроком погашения 1 марта 1998 года. Номинальная стоимость одной облигации определена в 20000000 (двадцать миллионов) карбованцев, что составляет 100$ (сто долларов США), на общую сумму 39200000000 (тридцать девять миллиардов двести миллионов) карбованцев, что составляет 196000 $ (сто девяносто шесть тысяч долларов США), что составляет 24,81% уставного фонда акционерного общества. Продажа облигаций будет производиться с 20 марта по 1 сентября 1996 года.

5. Факторы риска

При принятии решения о приобретении акций следует учитывать факторы риска, которые могут влиять на ее деятельность, а именно:

введение новой национальной валюты на Украине за счет конфискации части средств негосударственных структур;

нестабильность налогового законодательства Украины.

Председатель правления (директор) С. КОНОВАЛОВ.

Правление АО «Укрволгатехсервис»

уведомляет своих акционеров о проведении очередного общего собрания акционеров АО «Укрволгатехсервис»

Собрание состоится 29 марта 1996 года по адресу: АО «Укрволгатехсервис», 256311, Киевская обл., Бориспольский р-н, п. Пролиски, ул. Броварская, 4.

Повестка дня собрания:

1. Отчет о деятельности АО «Укрволгатехсервис» за 1995 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Индексация уставного фонда АО «Укрволгатехсервис».
4. Дополнительный выпуск акций АО «Укрволгатехсервис».
5. Об изменении состава исполнительного органа АО «Укрволгатехсервис».
6. Утверждение бюджета финансово-хозяйственной деятельности АО «Укрволгатехсервис» на 1996 год.

Начало собрания в 10-00, регистрация акционеров и доверенных лиц, прибывших на собрание, проводится 28 марта 1996 года с 9-00 до 15-00 по вышеуказанному адресу.

Дополнительную информацию по проведению собрания можно получить в организационной комиссии АО «Укрволгатехсервис». тел. (044) 560-93-56.

Правление АО «Укрволгатехсервис».

Арбитражный суд Одесской области 27.10.95 г. возбудил дело 1/144-Б о признании банкротом малого предприятия «Саск», расположенного по адресу г. Одесса, ул. Торговая, 6, расчетный счет № 468570 в Жовтнёвом отделении Укрсоцбанка.

Кредиторам, а также возможным санаторам направлять заявления с имущественными требованиями к должнику в месячный срок с момента публикации: 270032, г. Одесса, пр. Шевченко, 4, Арбитражный суд Одесской области.

ACTON Holidays & Travel Limited

АНГЛІЯ

- Тури та індивідуальні поїздки до ЛОНДОНА - $450
- Рейсовий автобус Київ - Лондон, Львів - Лондон
- Послуги приватного готелю в Лондоні
- Організація ділових зустрічей бізнесменів

тел. 290-40-19
тел./факс 290-86-26
Ліцензія N000870

Арбитражным судом Республики Крым (333000, г. Симферополь, ул. К. Маркса, 18) возбуждено дело № 214-7 о банкротстве акционерного общества Брокерский торговый дом «Вик-Влад», 334050, пгт Красногвардейское, Республика Крым, ул. Советская, 11; р/с 7468711 в Крымском филиале ПИБ г. Мариуполя в с. Петровка Красногвардейского района, МФО 325065.

Претензии кредиторов по имущественным требованиям к должнику принимаются на протяжении месяца со дня опубликования объявления.

Інформація

про випуск акцій ВАТ «АТП «Поліграфкнига»

Відкрите акціонерне товариство «Автотранспортне підприємство «Поліграфкнига», свідоцтво про реєстрацію № 04543571 від 10.01.1996 р. в Ленінградській державній адміністрації м. Києва.

Місце розміщення: 252128, м. Київ, вул. Туполєва, 17ж.

Предметом діяльності є:

перевезення вантажів та транспортне обслуговування замовників;

надання послуг населенню;

здійснення торговельно-закупівельної, комерційної, біржової та зовнішньоекономічної діяльності.

	одиниця виміру	на 01.01.96 р.
1. Основні показники в натуральних величинах	м/години тис.	97,6
2. Балансовий прибуток	млн. крб.	4033
3. Дебіторська заборгованість	млн. крб	11475
4. Кредиторська заборгованість	млн. крб.	11260
5. Середньоспискова чисельність	чол.	127

Діє на підставі наказу регіонального відділення Фонду державного майна України «Про створення ВАТ «АТП «Поліграфкнига» № 1823-ВАТ від 29 грудня 1995 року.

Сума емісії акцій становить 44529900 тис. карбованців, номінальна вартість однієї акції — 25000 крб., загальна кількість акцій 1781196 штук,. з них 428060 штук пільгових на суму 10701500 тис. карбованців.

Емісія простих іменних акцій буде провадитися серією АТП, номерами 00000001 — 1781196.

Початок вільного, пільгового продажу акцій — 25.02.1996 року; кінець продажу — 25.04.1996 р. Виплата дивідендів провадитиметься щорічно.

Додаткову інформацію можна отримати за адресою: вул. Туполєва, 17-ж, а також за телефонами: 443-77-97, 443-03-97, 449-79-16.

Арбитражным судом Днепропетровской области (320004, г. Днепропетровска, пр. Кирова, 1) возбуждено дело Б2-193 от 18.12.1995 г. о признании банкротом Акционерного общества открытого типа финансовой компании «Припять-Капитал» г. Днепропетровска, пр. Карла Маркса, 64, расчетный счет 3457794 в АБ Южкомбанк.

Претензии кредиторов и заявления санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбитражным судом Республики Крым (333000, г. Симферополь, ул. К. Маркса, 18) возбуждено дело № 37-7 о банкротстве совхоза «Заречный», 334008, с. Заречное Джанкойского р-на, Республика Крым, р/с 406942 в Джанкойском отделении банка «Украина» АК, МФО 324065.

Претензии кредиторов по имущественным требованиям к должнику принимаются на протяжении месяца со дня опубликования объявления.

Арбитражный суд Запорожской области (330099, г. Запорожье, ул. Шаумяна, 4) по заявлению акционерного общества Корпорация «Хортица» (г. Запорожье) возбудил дело № 5/2-44 о банкротстве опытного хозяйства «Свитанок», директор Славкин А. Л.

Юридический адрес должника: 332126, Запорожская область, Запорожский район, с. Августиновка, р/с № 406701 в Запорожском отделении АКБ «Украина».

Претензии кредиторов принимаются в течение одного месяца со дня опубликования этого объявления.

Давид ПЛАПЕР, журналіст

Щелепі кордон не по зубах

НЕЙМОВІРНО, але факт. Приїхав якось із Санкт-Петербурга до Конотопа відвідати свою стареньку неньку немолодий син. І сталося ось що: коли треба було від'їжджати, не знайшли його зубного протеза. Ввечері перед сном гість, як завжди, помив і поклав щелепу на стіл. Мати переклала її у надійніше місце, та й забула, куди саме. Коротше кажучи шукали, шукали, та так і не знайшли. Тож повертався син до свого міста без зубів...

А згодом щелепа знайшлася. Мати поспішила у поштове відділення, а їй, як розповіла газета «Конотопський край», кажуть: «Зуби за кордон пересилати поштою заборонено».

Поткнулася мати в інше відділення — почула те саме...

Що це, творчість місцевих поштарів чи вказівка згори, — поцікавились ми у заступника начальника конотопського вузла зв'язку Ніни Жукової.

— Так, згідно з наказом міністра зв'язку України, пошта не має права приймати для пересилання за кордон предмети санітарії та гігієни, до яких належать і зубні протези, — пояснила вона. — Та якби жінка звернулася до керівництва, ми знайшли б вихід із ситуації, хоча за таке порушення нас карають досить суворо.

По-перше, за що покарали б конотопських зв'язківців? За те, що їхня багата фантазія віднесла щелепу до засобів санітарії та гігієни. По-друге, принагідно цікаво знати, чим аргументовано наказ міністра зв'язку № 19 від 5 лютого 1993 року. Один з його пунктів справді забороняє пересилати до країн СНД санітарно-гігієнічну всячину, яку поставлено в один ряд з наркотиками, зброєю, валютою, аудіо-, відео- та прес-продукцією, що, як вважають, спрямована на підрив державного ладу і громадського порядку. Невже, збираючись подарувати родичу з Москви чи Ташкента тюбик зубної пасти або крему для виведення вугрів, громадянин тим самим зазіхає на економічні і політичні інтереси рідної держави? Чи, може, це просто невід'ємна складова нашого менталітету — час від часу потішати світ «фірмовими дурницями»?..

Конотоп.

Поради на щодень

АБЕТКА ВРОДИ

Узимку, коли бракує сонця і вітамінів, можна робити маску із снігу. Процедура займе хвилин вісім і дасть чудовий ефект — шкіра розгладиться й порожевіє.

Робиться це так. З балкона чи вікна наберіть жменю чистого снігу, висипте його на серветку, кінці якої закрутіть. Середню частину серветки із снігом щільно прикладайте до лиця й шиї. Причому не забудьте повіки і підборіддя. Прикладайте доти, доки лице не змерзне.

Цю процедуру можна робити рано-вранці, щойно прокинувшись, коли ще не змитий нічний крем, або перед сном.

ЛОВИСЬ, РИБКО!

Морозної лютневої пори більшість риб живе за принципом: менше рухатися — більше їсти. Тож з уловом насамперед буде той, хто знайде зграйку риб і підсуне спокусливу наживку до самого рота окуня чи плотвиці.

Риба не завжди тримається дна. Коли бракує кисню, вона стає упівводи, навіть піднімається до криги, тому слід спробувати ловити на різній глибині, так швидше можна відшукати рибу.

Досвідчений рибалка знає, що в лютому потрібна снасть з найтоншої жилки і найменшої блешні. Окуня наприклад, частіше спокушає дрібна або пофарбована у червоне блешня.

ДОМАШНЯ ХІМЧИСТКА

- Якщо ви, притулившись до стіни, забруднили темний костюм, не намагайтеся відразу ж вичистити вапно щіткою. Річ треба ретельно обтрусити, а потім потерти забруднене місце клаптиком чорного ворсистого сукна.
- «Затерті» місця на комірі чи манжетах шкіряних речей протирайте полотнинкою, змоченою у гліцерині.
- Якщо шкіряну річ протерти свіжою апельсиновою шкуринкою, вона блищатиме, немов нова.

Всяка всячина

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

Великому алмазу — славне ім'я

Спеціалісти найбільшої в світі алмазовидобувної фірми «Де Біре» нещодавно висловили припущення, що на Донбасі є величезні поклади алмазів. Щорічно можна видобувати їх на суму близько 18 млрд. доларів. Луганські спеціалісти-геологи, хоча і стриманіше, але теж високо оцінюють місцеві родовища найдорожчого мінералу. Заразом пригадали, що під час геолого-розвідувальних робіт кілька десятків років тому тут було знайдено алмаз у тисячу три карати, оцінений у півміьярда доларів. Алмаз назвали «Мазепа» — тоді, в період українізації, такі назви згори це дозволяли...

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Жаба у «пір'ї». У бурштиновому

І знаєте, скільки така скрекотушка коштує? Як повідомила місцева рівненська преса; один «археолог» з Клесова, де промислово видобувають бурштин, знайшов чималенький шматок сонячного каменю, у якому було "запечатано" жабу. І обміняв знахідку на новісіньке авто...

Ласих до дармового бурштину — і в самому Клесові, і далеко поза його межами — чимало. Постала потреба створити для охорони промислових зон спеціальний підрозділ міліції. Але «мисливці» так знахабніли, що, буває, нападають на охоронців бурштинових родовищ. Їх, щоправда, найчастіше ловлять — лише за останній рік було порушено кілька десятків кримінальних справ, вилучено й повернено державі майже 200 кілограмів бурштину.

Міліція вживає заходів для посилення охорони місць добування й переробляння цінного каменю, бо інакше, дивись, спритники не лише жабу знайдуть, а й "запечатаного" в бурштині мамонта. А це вже, за бартером, і на літак потягне...

Олександр ПІЛАТ, «Голос України»

Мило з моря

Як повідомила «Крымская газета», кількома комерційними підприємствами спільно з російським НТЦ «Віта» розроблено проект видобування кілу на чорноморському шельфі.

Кіл — милкий мінерал, який здавна в Криму використовували замість мила. Він миє навіть у морській воді ще й має цілющі якості. До війни на Куренівському родовищі, що поблизу Керчі, видобували щороку близько 30 тисяч тонн сировини, яку використовували для виготовлення мила, прального порошку, для освітлення соків, вин, олії, для очищення нафтопродуктів, а також у ливарній справі.

Дещо про вірність

Ось уже 7 років вірний Мак, собака коллі, не облишає могилу свого господаря. Дощ чи сніг, літо чи зима, цей пес з великими сумними очима, притулившись до мармурового надгробка, проводить дні на тихому цвинтарі невеличкого міста у Шотландії.

Мак був відданий господареві — фермеру Девіду Імрі і допомагав йому пасти корів. 7 років тому господар помер. Собака якийсь час служив синові господаря, а потім... почав щодня ходити на могилу старого Девіда. І тепер сидить біля надгробка.

Фото з англійського журналу «Нешнл Інквайрер».

Календар

Як лютий крайнім був

Зірвемо ще кілька листочків календаря і вкотре мимоволі завважимо: куций місяць лютий, не такий, як усі. Цікаво, як він до цього дожився? Бо ж відомо, всі місяці були колись однаковими, лютий теж пишався тим, що «рівний серед рівних», маючи свої законні 30 днів. Та біда його була в тому, що стояв на лівому фланзі — ним закінчувався рік /а починався тоді — з березня/. Іншими словами, був крайній.

Оскільки в тодішніх календарях мала місце плутанина /скажімо, у римлян у році було 355 днів, у єгиптян — 365/, то в 46 році до нашої ери Юлій Цезар узявся реформувати календар /силами підручних, ясна річ/. Його календар /365 днів і 6 годин/ вдячні підлеглі одразу ж нарекли юліанським. Але цього було замало, і вони одностайно вирішили назвати один із місяців іменем «перебудовника» — «юліус» /июль/. Імператорському місяцю, зрозуміло, негоже бути схожим на інші. Тому його вирішили зробити довшим — 31 день. Де взяли зайвий день? Відчикрижили у крайнього...

А потім римським імператором став Август. Підлеглі знову ж таки не могли не увічнити благодійника і один із місяців нарекли імператорським іменем — август. Таким трибом вийшло, що два літні місяці, які стоять поруч, мають по 31 дню. А лівофланговий лютий покуцие на один день... Щоправда, українці не сприйняли імен «перебудовників» і називають доточені місяці по-своєму: липень, серпень, та й лютий, до речі теж.

Лютому, як бачимо, є чого лютувати. Та ще більше може сердитися той, хто народився 29 числа цього місяця. Адже «законно» іменинник може відзначати свій день народження лише один раз на чотири роки, тобто у високосний рік... Тоді лютий має 29 днів, бо за кожні чотири роки «набігає» одна доба.

До кінця місяця ми ще маємо кілька ювілейних та святкових дат:

24 — Власа; 70 років з дня смерті С.Окуневської-Морачевської — першого українського лікаря в Галичині;

25 — 125 років від дня народження Лесі Українки;

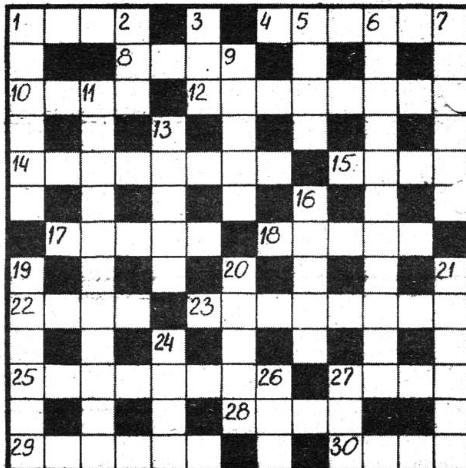
26 — починається Великий піст;

27 — 165 років від дня народження М. Ге — російського живописця, який жив і працював в Україні;

28 — Зимобора;

29 — Касяна;

— 100 років від дня народження Костя Котка /М. Любченка/ — українського письменника /1896 — 1937/.

КРОСВОРД

По горизонталі: 1.Овеча шкура з вовною. 4.Особа, що виголошує промову. 8.Вовняна тканина. 10.Ссавець родини верблюдових. 12.Триатомний спирт. 14.Роман Роберта Льюїса Стівенсона. 15.Давньоукраїнська богиня злагоди. 17.Велетень, син Геї і Посейдона, непереможний в бою. 18.Давньоримський лікар і учений-енциклопедист. 22.Найдавніші пам'ятки стародавньої літератури, які своїм корінням сягають праукраїнської історії аріїв. 23.Оповідання Миколи Хвильового. 25.Масове народне гуляння. 27.Персонаж драми Івана Франка «Украдене щастя». 28.Страва з дрібних кусочків м'яса та овочів. 29.Громадська думка, репутація. 30.Назва П'ятикнижжя в іудаїзмі.

По вертикалі: 1.Річ, явище, що збереглися як пережиток давніх епох. 2.Урочистий вірш. 3.Приклад для визначення швидкості руху судна. 5.Озеро на Кавказі. 6.Датський скульптор, представник класицизму, згодом академізму. 7.Французький поет XVI ст. 9.Німецький фізик, один із засновників квантової теорії. 11.Одне з найбільших у світі сховищ давньовірменських літописів. 13.Давньогрецька назва Великого Лугу. 16.Іподромні скачки. 19.Оповідання Степана Васильченка. 20.Дика вівця, поширена в Середній та Центральній Азії. 21.Опера Георгія Майбороди. 24.Десятицентова срібна монета США. 26.Розчин плівкоутворних речовин в органічному розчиннику. 27.Виліт м'яча за межі поля.

Відповіді до кросворда, надрукованого в «ГУ» 10 лютого ц.р.

По горизонталі: 2. Олово. 4. Клуатр. 5. Валюта. 7. Пан. 9. Тимур. 10. Аскет. 12. Роксолана. 13. «Анфологія». 17. Омега. 18. Нініл. 19. «Тренос». 22. Утопія. 26. Іктин. 27. Соя. 30. Оліфа.

По вертикалі: 1. Віола. 3. Лімбо. 4. Коновалов. 6. Анкер. 7. Прасол. 8. Натура. 11. «Океан». 14. Нансі. 15. Лат. 16. Ану. 20. Рондо. 21. «Татра». 23. Альков. 24. Яничар. 28. Онікс. 29. Волосожар.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 372855.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311037.